

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PROKURATŪROS VEIKLOS 2019 METAIS
ATASKAITA

2020-03-03 Nr. 17.9.-3260

IVADAS

1919 m. sausio 16 d. paskelbtas Laikinasis Lietuvos teismų ir jų darbo sutvarkymo įstatymas nustatė, kad „prie apygardos teismo ir Vyriausiojo Tribunolo yra Valstybės Gynėjai (Prokuratoriai) ir jų padėjėjai“. Taip prasidėjo Lietuvos prokuratūros, kaip institucijos, istorija, 2019 metų pradžioje peržengusi simbolinę 100-mečio ribą.

Ši sukaktis buvo puiki proga prisiminti kūrimosi aplinkybes ir įvertinti, ką esame pasiekę šiandien.

Jau keletą metų iš eilės Lietuvoje mažėja užregistruojamų nusikalstamų veikų. Ne išimtis ir 2019 metai, per kuriuos užregistruota 11 proc. mažiau nei 2018 metais. Džiugu, kad pastebimai, daugiau nei 15 proc., sumažėjo sunkių ir labai sunkių nusikaltimų ir jie sudaro maždaug 5 proc. visų užregistruotų nusikalstamų veikų. Daugelį metų stebime mažėjantį tyčinių nužudymų skaičių.

2019 m. ištirta daugiau nei 64 proc. visų nusikalstamų veikų. Sunkių ir labai sunkių nusikaltimų ištirimo rodiklis buvo dar aukštesnis – beveik 75 procentai. Nepakito vidutinė užbaigtų ikiteisminių tyrimų trukmė, kuri jau keletą metų yra kiek daugiau nei pusketvirtą (3,7) mėnesio. Priminsiu, kad tai kone perpus mažiau nei prieš penkerius metus. Ikteisminiai tyrimai, kurie truko ilgiau negu 9 mėnesius, 2019 metų pabaigoje sudarė 15 proc.

2019 m. teisme panaikinta vos 0,9 proc. prokurorų priimtų nutarimų pradėti, sustabdyti ar nutraukti ikiteisminį tyrimą. Dar mažesnė dalis, tik 0,65 proc., bylų buvo grąžintos trūkumams pašalinti ir tyrimui papildyti. Teismai yra itin reiklūs prokurorų darbui, tad tokie skaičiai objektyviai rodo, kad nėra pagrindo abejoti prokurorų kompetencija ir darbo kokybe.

Aukščiausius skaidrumo standartus siekiame įgyvendinti būdami principingi ir reiklūs patys sau, tad dėl prokurorų etikos neatitinkančio elgesio 2019 m. du prokurorai neteko pareigų.

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymas, kuriuo sukurtas institutas, turintis prisidėti, inter alia, prie kovos su korupcija, kitomis nusikalstamomis veikomis ir kitais teisės pažeidimais, kuriais pažeidžiamas viešasis interesas arba į jį kėsinamasi. Įsigaliojus šiam įstatymui, prokuratūra tapo institucija, kompetentinga nagrinėti arba perduoti kitoms institucijoms nagrinėti pranešimus apie pažeidimus ir koordinuoti pranešėjų apsaugos procesą. Per pirmuosius metus informaciją šio įstatymo nustatyta tvarka pateikė 68 asmenys, 36 iš jų buvo suteiktas pranešėjo statusas. Dėl pranešimuose pateiktos informacijos pradėti net 7 ikiteisminiai tyrimai. Šio naujo instituto taikymo praktika dar tik formuojasi ir šiame procese prokuratūra atlieka reikšmingą vaidmenį. Prokuratūros atstovai organizavo mokymus, juose skaitė pranešimus ir kaip lektoriai dalyvavo kitų institucijų surengtuose mokymuose, teikė informaciją žiniasklaidos priemonėms, organizavo tarpinstitucinius pasitarimus dėl Pranešėjų apsaugos įstatymo normų taikymo ir tobulinimo, konsultavo valstybės įstaigas, privačias įmones ir asmenis, norinčius teikti pranešimus.

Išskirtinio tarptautinio dėmesio 2019 m. sulaukė kaimyninės valstybės pradėtos skelbti žinios apie Lietuvos teisėjų, prokurorų ir pareigūnų baudžiamąjį persekiojimą už jų pareigų vykdymą tiriant Sausio 13-osios įvykius. Priminsiu, kad 2019 m. Vilniaus apygardos teismas visus 67 kaltinamuosius šioje byloje pripažino kaltais ir nuteisė dėl jiems inkriminuotų nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų. Europos Parlamento rezoliucija, kuria Rusijos Federacija paraginta nutraukti Lietuvos teisėjų, prokurorų ir tyrėjų, dalyvavusių tiriant 1991 m. sausio įvykius, baudžiamąjį persekiojimą, vertintina kaip ypatingas tarptautinės bendruomenės palaikymo ir solidarumo aktas.

2019 m. prokuratūros kontroliuoti ikiteisminiai tyrimai (ir ką tik pradėti, ir perduoti į teismą) ir net atskiri procesiniai sprendimai daugybę kartų yra tapę pagrindine dienos žinia, neaplenkusia nė vieno informacijos sklaidos kanalo. Kai kurie iš jų, sukrėtę ne tik tam tikras profesines bendruomenes, bet ir visą Lietuvą, buvo išskirtinai sudėtingi, pareikalavę daugybės laiko apmąstymams, ypatingo veiksmų koordinavimo, didžiulio darbo ir pasitikėjimo kolegomis. Šiandien akivaizdu, kad priimti sprendimai buvo pagrįsti ir būtini, jei mūsų bendros vertybės yra teisingumas, skaidrumas ir visų lygybė prieš įstatymą, kaip ir atviras, tiesus kalbėjimas apie mūsų veiklą visuomenei. Visuomenės teisė žinoti tampa vis reikšmingesne ikiteisminį tyrimą ir prokuroro darbą lydinčia realija, į kurią privalome atsižvelgti. Taip pat privalome įsiklausyti į visuomenės lūkesčius ir juos pagal galimybes tenkinti. Tačiau tam, kad tai taptų įprasta praktika, turime atlikti dar nemažai darbų ir įgyvendinti pokyčius, kuriuos numatėme prokuratūros komunikacijos strategijoje.

Trumpai apžvelgdamas tik pačius svarbiausius 2019 m. akcentus, negaliu nepaminėti paties svarbiausio prokuratūros veiklos dėmens – 1187 prokuratūros bendruomenės narių, kolegų, kuriems skiriu nuoširdžiausius padėkos žodžius už drauge įveiktus iššūkius, už jų kantrybę, pasiaukojimą, profesionalumą.

Žmonės, kurie nepaisant didžiulio krūvio, tempo, atsakomybės ir nuolatinio sąlyčio su pačiomis negatyviausiomis elgesio apraiškomis ir pasekmėmis išlieka dėmesingi, nuoširdūs, geranoriški, motyvuoti, tobulėjantys, tikintys gerumu ir gebantys šypsotis, yra verti paties didžiausio mūsų visų palaikymo, padėkos ir begalinės pagarbos.

Telydi Jus pelnytos pergalės ir sėkmė! Ačiū!

TURINYS

NUSIKALSTAMUMO TENDENCIJOS	5
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS	
1. Ikiteisminio tyrimo organizavimas	7
2. Valstybinio kaltinimo palaikymas	8
 PRIORITETINĖ PROKURATŪROS VEIKLA	
3. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos	9
3.1. Kyšininkavimas (BK 225 str.)	11
3.2. Prekyba poveikiu (tarpininko kyšininkavimas) (BK 226 str.)	11
3.3. Papirkimas (BK 227 str.)	12
3.4. Piktnaudžiavimas (BK 228 str.)	12
4. Organizuotų grupių ir nusikalstamų susivienijimų padaryti nusikaltimai	13
5. Tyčiniai labai sunkūs, sunkūs ir apysunkiai smurtiniai nusikaltimai ir seksualinės prievartos nusikalstamos veikos, nuo kurių nukentėjo vaikai	14
6. Nusikalstamos veikos, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir Europos Sąjungos finansiniams interesams	16
6.1. Neteisėtas praturtėjimas (BK 189 ¹ str.)	17
6.2. Nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimas (BK 216 str.)	18
6.3. Nusikalstamos veikos, susijusios su kontrabanda (BK 199 str. 1 d., 199 ¹ str., 199 ² str., 200 str.)	20
7. Nusikalstamos veikos elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui	20
8. Baudžiamojo poveikio priemonių, susijusių su turto susigrąžinimu (išplėstinis turto konfiskavimas), efektyvesnis taikymas	21
9. Tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas	22
10. Kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės ir koordinavimo stiprinimas	25
11. Viešojo intereso gynimas	27
11.1. Valstybės teisių ir teisėtų interesų gynimas	28
12. Pranešėjų apsauga	29
 PROKURATŪROS IŠTEKLIAI	
13. Personalo valdymas	32
14. Prokuratūrų aprūpinimas	38
 BAIGIAMOJI DALIS	39

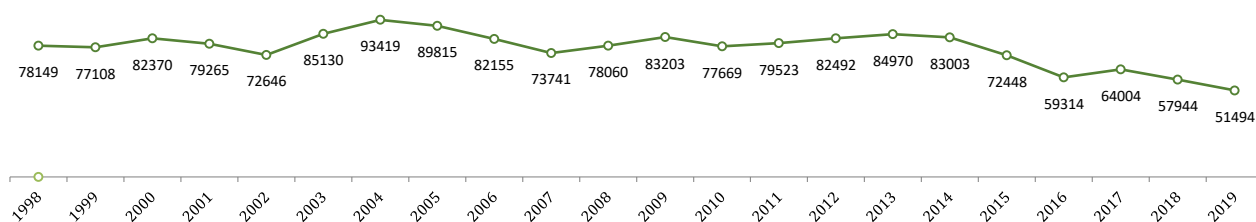

NUSIKALSTAMUMO TENDENCIJOS

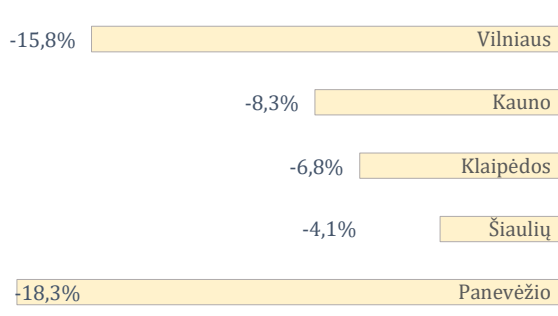
2019 m. Lietuvoje užregistruotos 51 494 nusikalstamos veikos. Tai 11,1 proc., arba 6 450 veikų, mažiau negu 2018 metais. Nusikaltimai sudarė 92 proc. (-11,8 proc., arba 47 392), baudžiamieji nusižengimai – 8 proc. visų užregistruotų nusikalstamų veikų (-2,1 proc., arba 4 189).

2019 m. **100 tūkst.** gyventojų teko **1 844** nusikalstamos veikos, arba **1** veika **54** gyventojams.

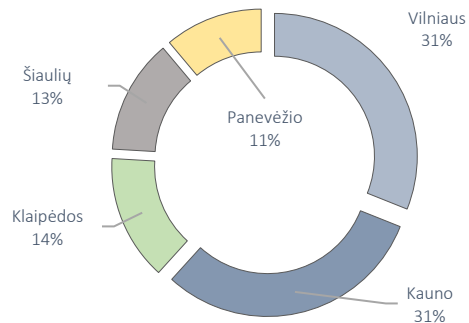
Nusikalstamumo dinamika Lietuvoje

Užregistruotų nusikalstamų veikų pokytis apygardų prokuratūrose (proc.)

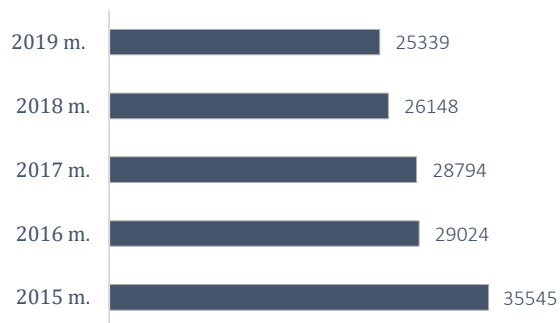
Užregistruotų nusikalstamų veikų pasiskirstymas apygardose

Nebaigtų tirti nusikalstamų veikų skaičius (likutis) sumažėjo 3 proc.

Vidutiniškai **vienam prokurorui** teko **90** nusikalstamų veikų, užregistruotų 2019 metais, ir **44** nusikalstamos veikos, pradėtos tirti ankstesniais metais.

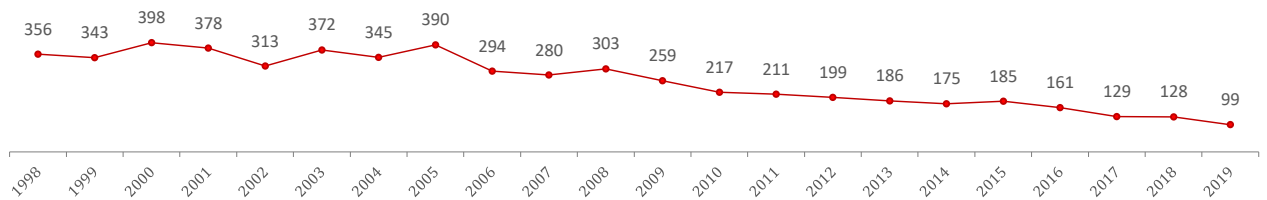
Nebaigtų tirti nusikalstamų veikų likutis

Daugelį metų mažėja tyčinių nužudymų skaičius. 2019 m. Lietuvoje 100 tūkst. gyventojų teko 3,5 nužudymų (2018 m. – 4,6).

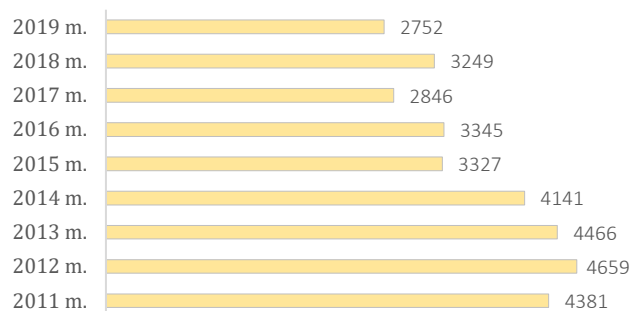
Nužudymų Lietuvoje dinamika

2019 m. užregistruota **15,3 proc. mažiau** sunkių ir labai sunkių nusikaltimų. Šie nusikaltimai sudarė **5,3 proc.** visų 2019 m. užregistruotų nusikalstamų veikų.

81 proc. nusikaltimų padaryta ne viešose vietose.

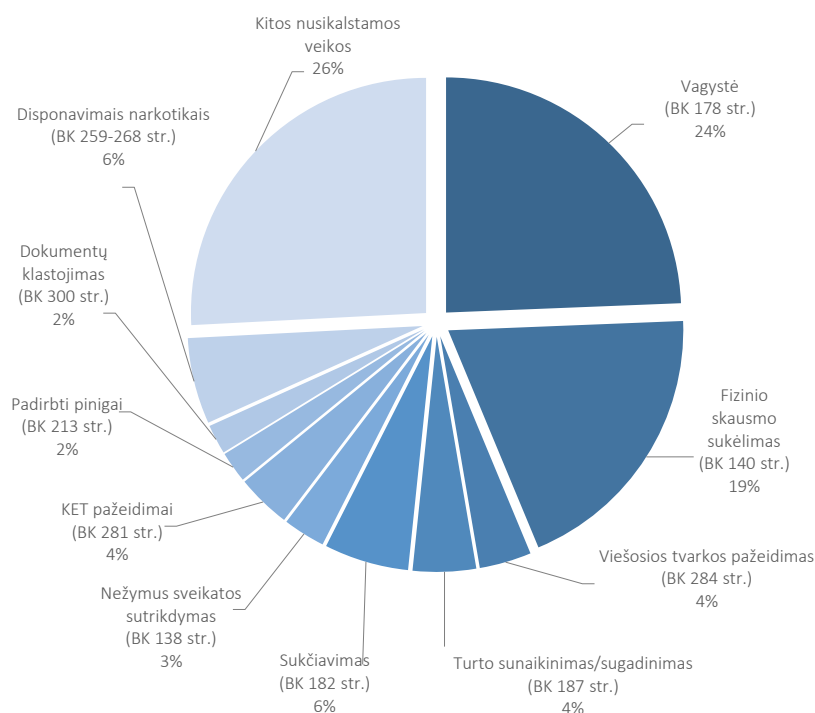
Užregistruotų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius

Vidutiniškai **vienam prokurorui** teko **4,8** užregistruoto sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo.

100 tūkst. gyventojų teko **98** sunkūs ar labai sunkūs nusikaltimai, arba **1** sunkus ar labai sunkus nusikaltimas **1 015** gyventojų.

2019 m. dažniausiai registruotos nusikalstamos veikos (dalis nuo visų užregistruotų nusikalstamų veikų)

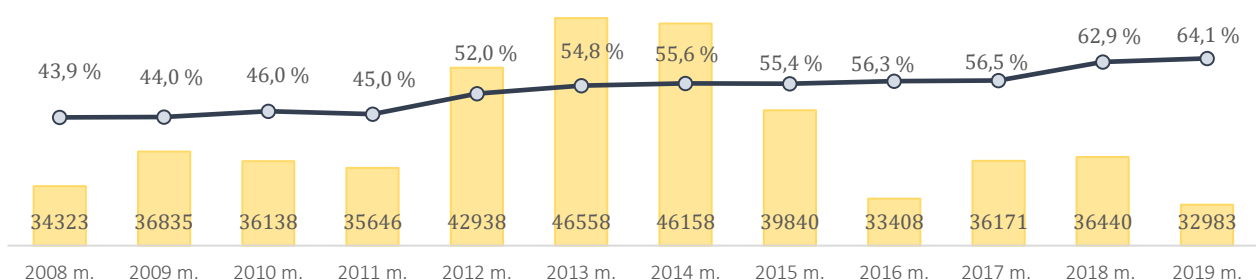
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

1. IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMAS

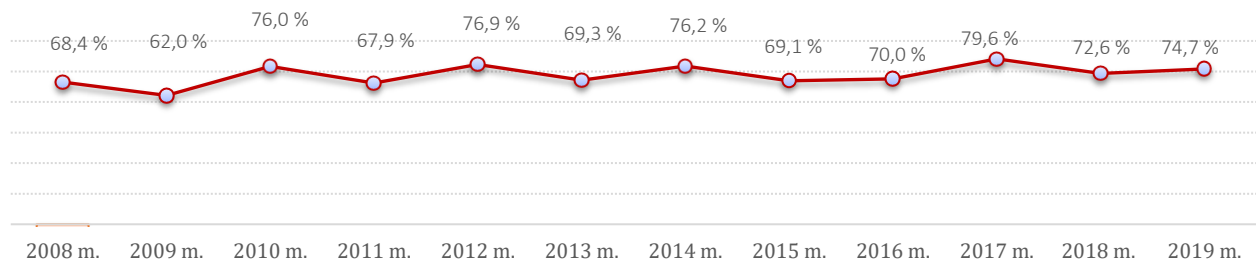
2019 m. ištirta **64,1 proc.** nusikalstamų veikų.

Vienam prokurorui teko **57** ištirtos nusikalstamos veikos. Vidutiniškai per dieną buvo ištiriama **90** nusikalstamų veikų.

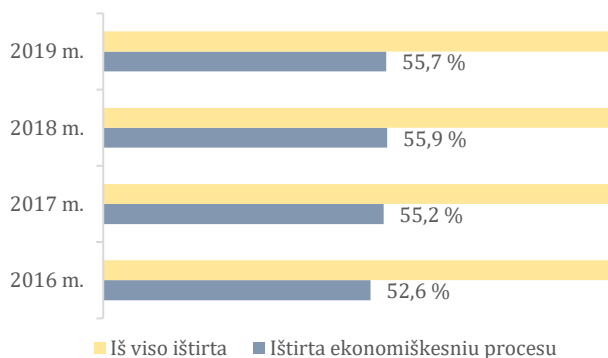
Ištirtų nusikalstamų veikų skaičius ir procentinė dalis

Ištirta sunkių ir labai sunkių nusikaltimų (proc.)

Palyginti su ankstesniais metais, taikant ekonomišką procesą ištirtų nusikalstamų veikų dalis nekinta.

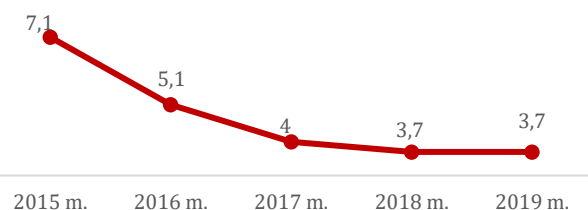

Taikant ekonomišką procesą, ikiteisminis tyrimas nutraukiamas teisėjo sprendimu ir skiriamos baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio priemonės, kreipiamasi į teismą su pareiškimu dėl baudžiamojo įsakymo ar bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka. Tai leidžia per trumpesnę terminą atlikti ikiteisminį tyrimą ir teisminį bylos nagrinėjimą, sumažinti ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų ir teisėjų darbo krūvį, taupyti valstybės biudžeto lėšas ir efektyviau panaudoti žmogiškuosius išteklius.

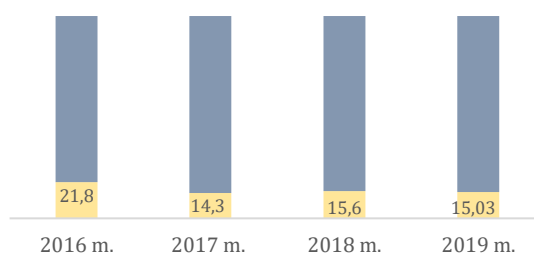
Vidutinė 2019 m. užbaigtų ikiteisminių tyrimų trukmė – 3,7 mėnesio. Ikiteisminiai tyrimai, trunkantys ilgiau negu 9 mėnesius, 2019 metų pabaigoje sudarė 15,03 proc.

Ikiteisminio tyrimo vidutinė trukmė (mėn.)

Ilgiau nei 9 mėn. trukančių ikiteisminių tyrimų dalis (proc.)

Prokurorai priėmė 59 631 nutarimą atsisakyti pradėti, sustabdyti ar nutraukti ikiteisminį tyrimą. Teismai panaikino vos 0,9 proc. (2018 m. – 1,14 proc., 2017 m. – 1,27 proc., 2016 m. – 0,87 proc., 2015 m. – 0,84 proc.) tokių nutarimų. Tai rodo, kad prokurorai priima teisėtus ir pagrįstus nutarimus.

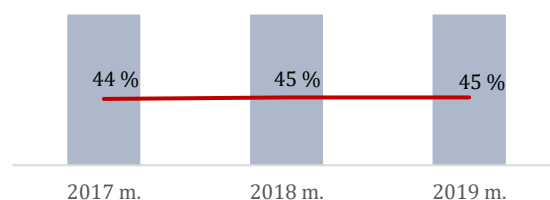
Su kaltinamuoju aktu teismui perduota 7120 bylų, iš jų daugiau negu pusė (3663, arba 51,5 proc.) – siūlant sutrumpintą įrodymų tyrimą.

Trūkumams pašalinti ir tyrimui papildyti teismai prokurorams grąžino vos 0,65 proc. (2018 m. – 0,56 proc., 2017 m. – 0,25 proc., 2016 m. – 0,8 proc., 2015 m. – 0,7 proc.) baudžiamųjų bylų, arba 117 bylų iš teismams perduotų 18 111.

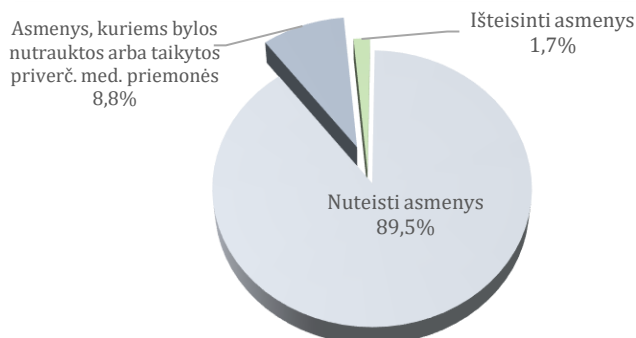
2. VALSTYBINIO KALTINIMO PALAIKYMAS

2019 m. dalyvaujant prokurorui pirmosios instancijos teisme išnagrinėtos (priimant nuosprendį arba nutraukiant bylą) 10 072 baudžiamosios bylos (2018 m. – 10 904), arba 55 proc. visų pirmosios instancijos teisme išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (18 175). Prokurorui pasirinkus ekonomišką procesą, 2019 m. 45 proc. baudžiamųjų bylų išnagrinėta priimant baudžiamąjį įsakymą, t. y. prokurorui nedalyvaujant.

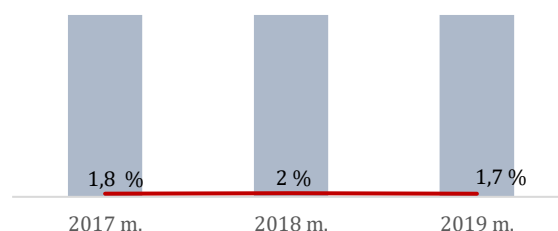
Baudžiamųjų bylų, išnagrinėtų priimant baudžiamąjį įsakymą, dalis (proc.)

Iš 2019 m. teisiamų 19 668 asmenų pirmosios instancijos teismai išteisino 338, arba **1,7 proc.**, nuteisė – 17 594, arba **89 proc.**

Išteisintų asmenų dalis (proc.)

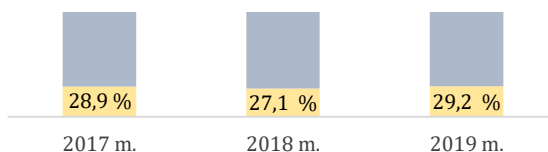

Iš 907 apeliacinės instancijos teismuose panaikintų ir pakeistų teismo nutarčių ir nuosprendžių 29,2 proc. (265) panaikinta ir pakeista pagal prokurorų apeliacinius skundus.

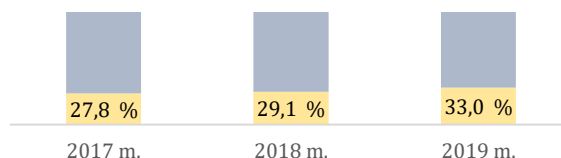
Prokurorai pateikė 45 kasacinius skundus. Tai sudaro 5 proc. visų Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (LAT) gautų kasacinių skundų (985).

Iš LAT panaikintų ir pakeistų 103 teismo nuosprendžių ir nutarčių 34 panaikinti ir pakeisti pagal prokurorų kasacinius skundus. Tai sudaro trečdalį visų LAT 2019 m. panaikintų ir pakeistų teismo nuosprendžių ir nutarčių (33 proc.).

Pagal prokurorų apeliacinius skundus panaikintų (pakeistų) teismo sprendimų dalis (proc.)

Pagal prokurorų kasacinius skundus panaikintų (pakeistų) teismo sprendimų dalis (proc.)

PRIORITETINĖ PROKURATŪROS VEIKLA

3. KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMOS VEIKOS

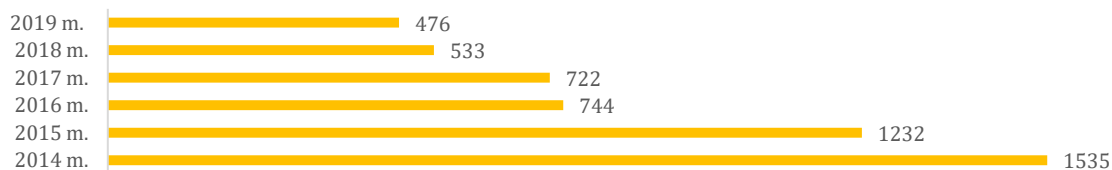
Tarptautinė nevyriausybinė organizacija „Transparency International“ Korupcijos suvokimo indekse (KSI), kuris parodo, kaip valstybės pavyksta kontroliuoti korupciją viešajame ir politikos sektoriuose, 2019 m. Lietuvai skyrė 60 balų iš 100 galimų (vertinimo skalėje 0 reiškia absoliučiai korumpuotą šalį, 100 – labai skaidrią valstybę). Lietuva užėmė 35 vietą tarp 180 pasaulio valstybių ir 15 vietą tarp 28 Europos Sąjungos valstybių. Lietuvos rezultatai pasikeitė pirmą kartą per penkerius metus (2015–2018 m. gavo 59 balus).

Lietuvos KSI pokytis

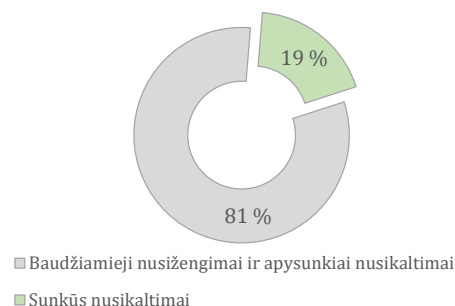
2019 m. užregistruotos **476** nusikalstamos veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, kvalifikuotinos pagal BK 225–228 straipsnius (2018 m. – 533), arba **11 proc.** mažiau negu 2018 m.

Užregistruotos nusikalstamos veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams

Nuo 2014 m. pastebima nuosekli užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų skaičiaus mažėjimo tendencija. Tam įtakos galimai turi aktyvi prevencinė veikla (socialinė reklama, antikorupcinis švietimas) ir didesnis visuomenės sąmoningumas bei nepakantumas korupcijai. Tikėtina, kad tokių veikų skaičius ir toliau mažės dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso pakeitimų, įtvirtinančių baudžiamosios atsakomybės už jas neišvengiamumą ir griežtesnes sankcijas.

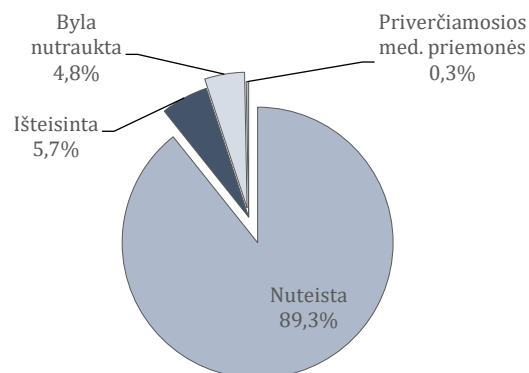
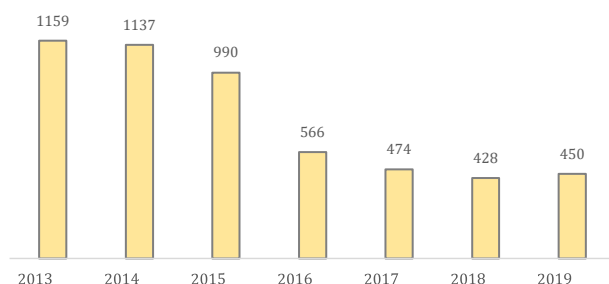
2019 m. užregistruotų sunkių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų procentinė dalis

	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Užregistruotų sunkių korupcinių nusikaltimų dalis / skaičius	8 proc. / 57	19 proc. / 102	19 proc. / 89
Įtariamųjų skaičius (fiziniai / juridiniai asmenys)	574	390 / 9	323 / 7
Pradėta ikiteisminių tyrimų	591	473	354
Teismui perduota bylų / nusikalstamų veikų	431 / 474	323 / 428	276 / 450

Pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtos 263 baudžiamosios bylos (2018 m. – 334).

Teismui perduotų nusikalstamų veikų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams skaičius

Pirmosios instancijos teismai 299 asmenis (2018 m. – 319) pripažino kaltais padarius korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas ir nuteisė, 19 – išteisino (2018 m. – 14), 16 asmenų baudžiamąsias bylas nutraukė (2018 m. – 33), 1 – pritaikė priverčiamąsias medicinos priemones (2018 m. – 0). 2019 m. buvo nuteistas 1 juridinis asmuo, išteisintų juridinių asmenų nebuvo (2018 m. atitinkamai 2 ir 0).

Atlikta prokurorų pozicijos ir teismų praktikos skiriant bausmes už nusikalstamas veikas valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams analizė parodė, kad šiuo metu formuojama griežtesnė korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir jas padariusių asmenų baudžiamoji politika, tačiau apkaltinamuosius nuosprendžius priimančios teisės neretai skiria žymiai mažesnes bausmes, nei tą numato baudžiamasis įstatymas ir prašo prokurorai.

Nuo 2018 m. liepos 5 d., kai Lietuva tapo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare, Generalinei prokuratūrai kartu su kitomis valstybės institucijomis teko pareiga užtikrinti EBPO Lietuvai nustatytų rekomendacijų įgyvendinimą ir pažangos stebėseną.

2019 m. gruodžio 10–13 d. Paryžiuje EBPO darbo grupė dėl kovos su užsienio pareigūnų papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius apsvaistė Lietuvos ataskaitą dėl EBPO rekomendacijų, pateiktų atlikus antrą Lietuvos vertinimo etapą, įgyvendinimo. Po svarstymų konstatuota, kad iš 27

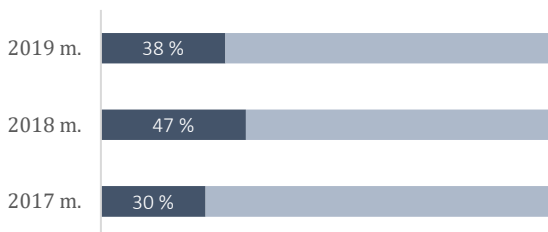

rekomendacijų (pateiktos 2017 metais) Lietuva per dvejus metus visiškai įvykdė 16, iš dalies – 8, neįgyvendino – 1. Likusios dvi rekomendacijos perkeltos į stebėsenos sąrašą ir jas kartu su neįgyvendintomis rekomendacijomis planuojama svarstyti būsimame Lietuvos 3-iojo etapo vertinime, kuris numatomas 2022 m. spalio mėnesį. Toks Lietuvos įvertinimas laikomas didele pažanga kovojant su tarptautiniu papirkinėjimu.

3.1. KYŠININKAVIMAS (BK 225 STR.)

2019 m. užregistruoti 76 (2018 m. – 38) kyšininkavimo atvejai, iš kurių 29 sunkūs nusikaltimai (2018 m. – 18), ir 37 kyšininkavimu įtariami asmenys (2018 m. – 27). Tyrimai dėl sunkių nusikaltimų sudarė 57 proc. visų dėl kyšininkavimo pradėtų ikiteisminių tyrimų (2018 m. – 16, arba 67 proc.).

Užregistruotų sunkių kyšininkavimo atvejų dalis (proc.)

BK 225 str.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Pradėtų ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	36 (86)	24 (38)	23 (76)

Iš viso 2019 m. ištirta 110 kyšininkavimo veikų (2018 m. – 64), iš jų 98,2 proc. perduota teismui.

Iš 24 (2018 m. – 18) teismui perduotų kyšininkavimo bylų 15, arba 65 proc., – dėl sunkių nusikaltimų (2018 m. – 8 bylos, arba 44 proc.).

Bylų dėl kyšininkavimo nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Baudžiamoji byla nutraukta		
2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
27	26	16	24	24	28	1	1	5	1	2	0

3.2. PREKYBA POVEIKIU (TARPININKO KYŠININKAVIMAS) (BK 226 STR.)

2019 m. užregistruoti 43 prekybos poveikiu (tarpininko kyšininkavimas) atvejai (2018 m. – 53), iš jų 15 sunkūs nusikaltimai, kurių dalykas – didesnės negu 250 MGL vertės kyšis (2018 m. – 28), ir 20 prekybos poveikiu padarymu įtariamų asmenų (2018 m. – 29).

Dėl prekybos poveikiu pradėta 13 ikiteisminių tyrimų pagal BK 226 straipsnį (2018 m. – 9).

Dėl prekybos poveikiu pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

BK 226 str.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	12 (32)	9 (53)	13 (43)

2019 m. ištirta 50 prekybos poveikiu veikų (2018 m. – 25).

Teismui perduota 12 prekybos poveikiu baudžiamųjų bylų (2018 m. – 4), iš jų 2 bylose kaltinamiesiems inkriminuoti 2 sunkūs nusikaltimai, numatyti BK 226 straipsnio 3 dalyje.

Bylų dėl prekybos poveikiu nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Baudžiamoji byla nutraukta		
2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
11	6	9	15	7	19	0	0	1	0	0	0

3.3. PAPIRKIMAS (BK 227 STR.)

2019 m. užregistruoti 276 papirkimo atvejai (2018 m. – 336), iš jų 12 sunkių nusikaltimų, kurių dalykas – didesnės negu 250 MGL vertės kyšis (2018 m. – 14), ir užregistruota 230 asmenų, įtariamų papirkimu (2018 m. – 303), iš kurių 4 juridiniai asmenys (2018 m. – 1). Dėl papirkimo pradėti 244 ikiteisminiai tyrimai pagal BK 227 straipsnį (2018 m. – 335).

Dėl papirkimo pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

BK 227 str.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	498 (511)	335 (337)	244 (276)

2019 m. ištirtos 278 papirkimo veikos (2018 m. – 301), iš jų 86,7 proc. perduota teismui.

Teismui perduota 200 baudžiamųjų bylų dėl 241 šios veikos atvejo (2018 m. – 265 bylos dėl 301 veikos), iš jų 5 bylos (2018 m. – 3) – dėl papirkimo didesnės negu 250 MGL vertės kyšiu.

Bylų dėl papirkimo nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius											
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Baudžiamoji byla nutraukta			Taikytos medicinos prievartos priemonės		
2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
357	266	194	339	238	200	1	5	1	12	22	14	1	0	1

3.4. PIKTNAUDŽIAVIMAS (BK 228 STR.)

2019 m. užregistruotas 81 piktnaudžiavimo atvejis (2018 m. – 106), iš jų 33 – sunkių nusikaltimų, numatytų BK 228 straipsnio 2 dalyje (2018 m. – 41), ir 43 asmenys, įtariamai šios veikos padarymu (2018 m. – 40), iš jų 3 juridiniai asmenys (2018 m. – 2).

Dėl piktnaudžiavimo pradėti 74 ikiteisminiai tyrimai (2018 m. – 105).

Dėl piktnaudžiavimo pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

BK 228 str.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	116 (93)	105 (106)	74 (81)

2019 m. ištirta ir teismui perduota 50 piktnaudžiavimo veikų (2018 m. – 45).

Teismui perduota 40 piktnaudžiavimo baudžiamųjų bylų (2018 m. – 36 bylos), iš jų 21 byla dėl sunkių piktnaudžiavimo nusikaltimų (2018 m. – 2).

Bylų dėl piktnaudžiavimo nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Baudžiamoji byla nutraukta		
2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
45	36	44	35	52	53	14	8	12	8	9	2

4. ORGANIZUOTŲ GRUPIŲ IR NUSIKALSTAMŲ SUSIVIENIJIMŲ PADARYTI NUSIKALTIMAI

Pavojingiausia organizuoto nusikalstamumo forma – nusikalstamas susivienijimas (BK 249 str.).

2019 m. neužregistruota nė vieno nusikalstamo susivienijimo atvejo (2018 m. – 9) ir nepradėta nė vieno ikiteisminio tyrimo pagal BK 249 straipsnį (2018 m. – 2).

Teismui perduota 1 baudžiamoji byla (2018 m. – 3), kurioje asmenims inkriminuotas nusikaltimas, numatytas BK 249 straipsnyje.

Pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtos 2 baudžiamosios bylos (2018 m. – 5), kuriose asmenys kaltinti įvykdžius nusikaltimą, numatytą BK 249 straipsnyje. Šiose bylose 10 asmenų (2018 m. – 32) pripažinti kaltais ir nuteisti dėl dalyvavimo nusikalstamo susivienijimo veikloje. Asmenų, kuriems procesas nutrauktas, ar išteisintų asmenų nebuvo (2018 m. – išteisinti 2, vienam byla nutraukta).

2019 m. 66 asmenys nuteisti už tai, kad nusikalstamas veikas padarė veikdami organizuotoje grupėje (2018 m. – 127).

Iš viso pirmosios instancijos teismuose nuteisti 48 labai aukšto pavojingumo lygio organizuotoms nusikalstamoms grupuotėms priskirtini asmenys (2018 m. – 46).

Didžioji organizuoto nusikalstamumo dalis susijusi su neteisėtu disponavimu narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis.

Užregistruotų nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta (BK 260, 261, 266 str.), skaičius

Nusikalstamos veikos	2018 m.	2019 m.
Dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (BK 260 str.)	753	598
Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų platinimo nepilnamečiams (BK 261 str.)	36	34
Dėl neteisėto disponavimo pirmos kategorijos narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais) (BK 266 str.)	9	2
Iš viso:	798	634

Dėl neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos (BK 260, 261, 266 str.) pradėti 545 ikiteisminiai tyrimai (2018 m. – 540), iš jų 511 – pagal BK 260 straipsnį, 31 – pagal BK 261 straipsnį, 3 – pagal BK 266 straipsnį.

Dėl šio pobūdžio veikų teismams su kaltinamuoju aktu perduota 341 baudžiamoji byla (2018 m. – 347). Šiose bylose 49 asmenims inkriminuotas veikimas organizuotoje grupėje ar nusikalstamame susivienijime.

Teismams perduotų bylų dėl neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos (BK 260, 261, 266 str.) skaičius

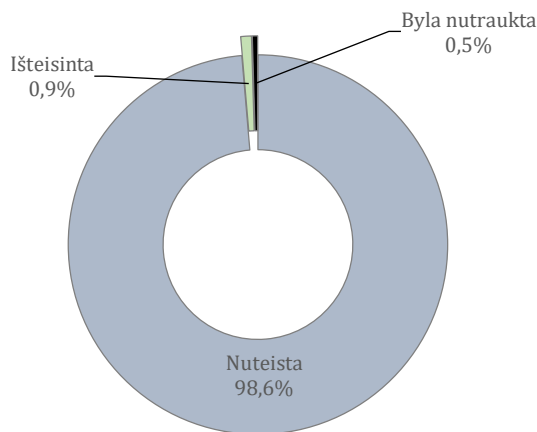
Nusikalstamos veikos	2018 m.	2019 m.
Dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (BK 260 str.)	321	320
Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų platinimo nepilnamečiams (BK 261 str.)	19	21
Dėl neteisėto disponavimo pirmos kategorijos narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais) (BK 266 str.)	7	0
Iš viso:	347	341

Pirmosios instancijos teismuose pagal BK 260 straipsnį nuteista 414 asmenų, išteisinti – 4, baudžiamoji byla nutraukta – 1 asmeniui (2018 m. atitinkamai 467, 12 ir 6). Pagal BK 261 straipsnį

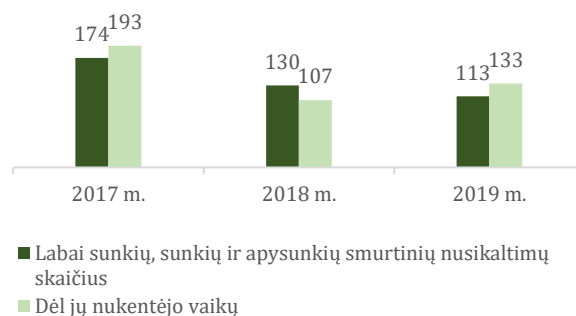
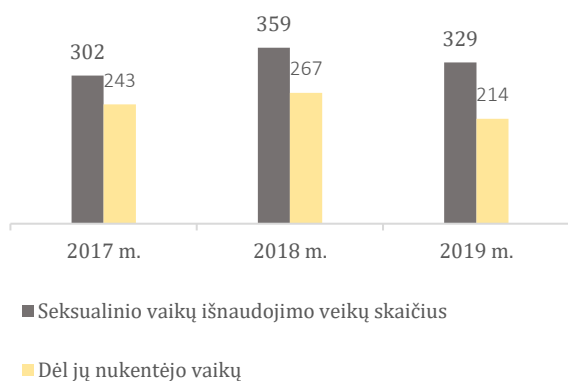
nuteistas 21 asmuo, išteisinta – 0, baudžiamoji byla nutraukta – 1 asmeniui (2018 m. atitinkamai 12, 0 ir 0). Pagal BK 266 straipsnį nuteistų ir išteisintų asmenų nebuvo (2018 m. atitinkamai 8 ir 0).

Dėl neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų
apyvartos (BK 260, 261, 266 str.) nuteistų ir išteisintų
asmenų dalis (proc.)

5. TYČINIAI LABAI SUNKŪS, SUNKŪS IR APYSUNKIAI SMURTINIAI NUSIKALTIMAI IR SEKSUALINĖS PRIEVARTOS NUSIKALSTAMOS VEIKOS, NUO KURIŲ NUKENTĖJO VAIKAI

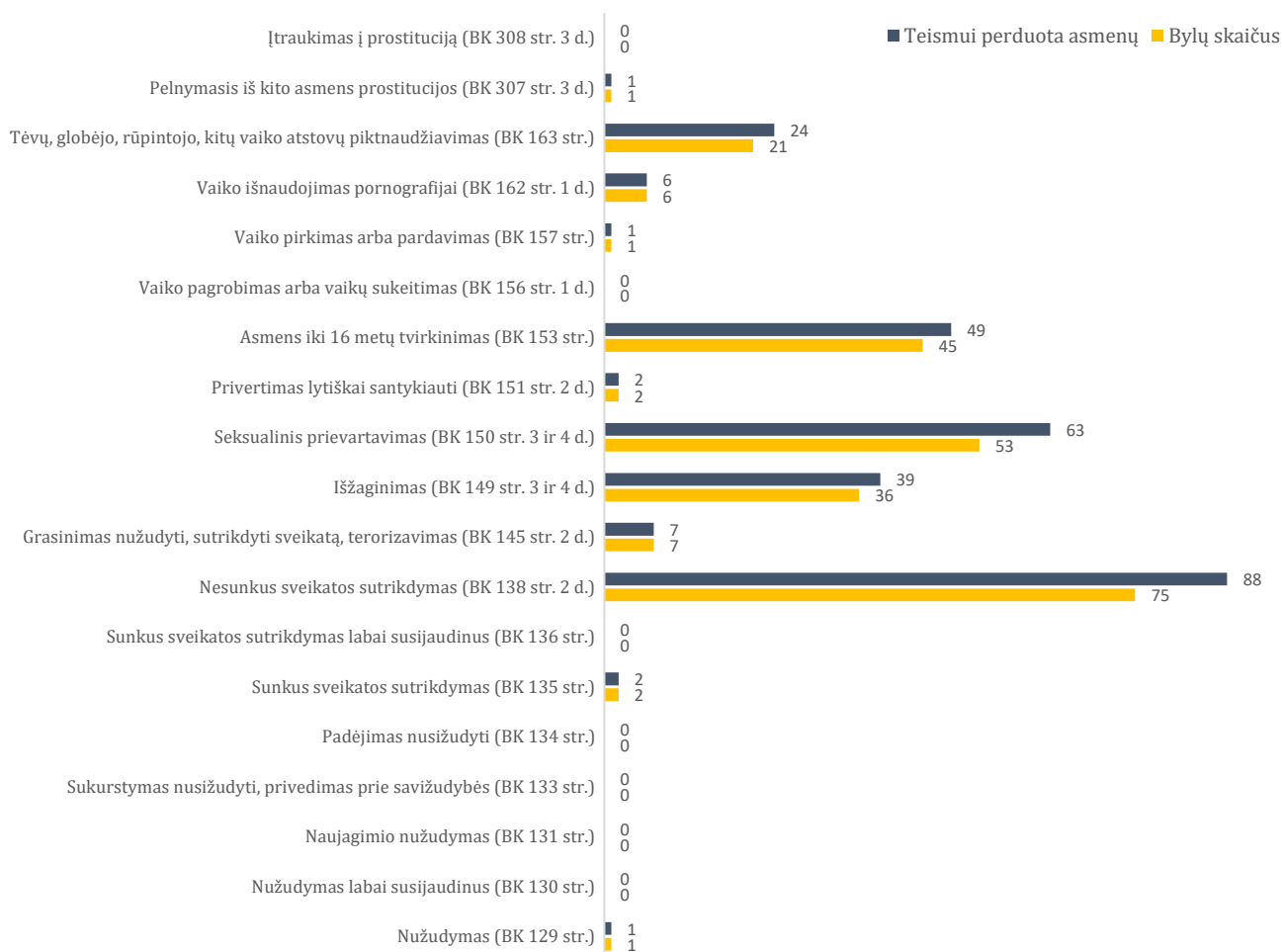
2019 m. užregistruoti 442 tyčiniai labai sunkūs, sunkūs, apysunkiai smurtiniai nusikaltimai (BK 129, 130, 131, 133–136 str., 138 str. 2 d., 145 str. 2 d., 156 str. 1 d., 163 str.) ir seksualinės prievartos nusikalstamos veikos (BK 149 str. 3 ir 4 d., 150 str. 3 ir 4 d., 151 str. 2 d., 153 str., 157 str. 1 ir 2 d., 162 str. 1 d., 307 str. 3 d., 308 str. 3 d.), nuo kurių nukentėjo 347 vaikai.

Iš viso ištirtos 552 tokio pobūdžio veikos, iš jų 380 – dėl seksualinio vaikų išnaudojimo ir 172 – dėl labai sunkių, sunkių ir apysunkių smurtinių nusikaltimų, nuo kurių nukentėjo vaikai.

Duomenys apie 2019 m. teismui perduotas bylas pagal atskiras nusikalstamas veikas

Nutraukti 104 ikiteisminiai tyrimai dėl seksualinio vaikų išnaudojimo, teismui perduotos 144 baudžiamosios bylos dėl 276 seksualinio pobūdžio nusikalstamų veikų, nuo kurių nukentėjo vaikai (teismui perduotas 161 asmuo).

Nutraukti 46 ikiteisminiai tyrimai dėl labai sunkių, sunkių ir apysunkių smurtinių nusikaltimų vaikui. Teismui perduotos 106 baudžiamosios bylos dėl 124 labai sunkių, sunkių ir apysunkių smurtinių nusikaltimų, nuo kurių nekentėjo vaikai (teismui perduoti 122 asmenys).

Saugant nukentėjusius nepilnamečius nuo pakartotinio emocinio traumavimo ir dvasinių išgyvenimų, siekiama ikiteisminį tyrimą šiose bylose užbaigti per kiek įmanoma trumpesnę laiką.

Vidutiniškai visi šios kategorijos ikiteisminiai tyrimai 2019 m. truko apie 7 mėnesius; 51,46 proc. ikiteisminių tyrimų dėl seksualinio vaikų išnaudojimo buvo atlikta per laikotarpį iki 6 mėnesių.

Siekiant užtikrinti nepilnamečių teises ir teisėtus interesus baudžiamajame procese ir kuo efektyvesnį smurtinių ir seksualinės prievartos nusikalstamų veikų, nuo kurių nukentėjo nepilnamečiai, ikiteisminį tyrimą, 2019 m. buvo imtasi šių priemonių:

- Generalinės prokuratūros atstovai dalyvavo svarstant nepilnamečių teisių baudžiamajame procese užtikrinimo klausimus Lietuvos Respublikos Seime, Vyriausybėje ir kituose tarpinstituciniuose pasitarimuose, teikė pasiūlymus ir pastabas dėl teisės aktų, susijusių su nepilnamečiais, projektų.

- Siekdami tobulinti nepilnamečių justicijos sistemos institucijų bendradarbiavimą ir koordinuoti visų institucijų veiksmus kuo efektyviau užtikrinant vaiko teises ir ginant teisėtus interesus, įgyvendindami 2018 m. birželio 28 d. Generalinės prokuratūros, Policijos departamento, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos ir Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos pasirašyto bendradarbiavimo susitarimo nuostatas, prokurorai aktyviai bendradarbiavo su vaiko teisių apsaugos ir kitomis institucijomis.
- Generalinės prokuratūros atstovai aktyviai dalyvavo Lietuvos Respublikos Seime, Vyriausybėje, kituose tarpinstituciniuose pasitarimuose svarstant nepilnamečiams atliekamų teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizių paspartinimo galimybes, teikė pasiūlymus, kaip išspręsti susidariusią problemą.
- Atsižvelgiant į pasitarimų rezultatus ir siekiant sutrumpinti nepilnamečiams atliekamų teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizių trukmę, pakeistos Rekomendacijos dėl užduočių specialistams ir ekspertams skyrimo, patvirtintos Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. I-14, nustatant, kad ekspertizės gali būti skiriamos ne tik valstybės įstaigoms, bet ir privatiems specialistams ir ekspertams.
- Generalinėje prokuratūroje gavus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio pavedimą atlikti psichologų veiklos apsaugant vaiko, dalyvaujančio baudžiamajame procese, interesus analizę, iš teritorinių prokuratūrų surinkta ir apibendrinta psichologų, dalyvaujančių baudžiamajame procese apklausiant vaikus, veiklos problematika.
- Teisingumo ministerijai, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai pranešta apie nevienkartinius atvejus, kai valstybės garantuojamos teisinės pagalbos paskirti advokatai atsisako dalyvauti atliekant procesinius veiksmus su nepilnamečiais įtariamaisiais ir dėl to pažeidžiamos vaikų teisės ir teisėti interesai, nepavyksta užtikrinti greito ir efektyvaus ikiteisminio tyrimo. Apie susidariusią situaciją informuota Vaiko teisių apsaugos kontrolierė.
- Generalinė prokuratūra užtikrina sistemingą prokurorų, kurių specializacija nepilnamečių justicija, mokymą. Šie prokurorai nuolat tobulina kvalifikaciją mokymuose, konferencijose ir seminaruose nepilnamečių justicijos klausimais.

6. NUSIKALSTAMOS VEIKOS, KURIOMIS DAROMA DIDELĖ ŽALA VALSTYBĖS FINANSAMS IR EUROPOS SAJUNGOS FINANSINIAMS INTERESAMS

2019 m. baigti 675 šios kategorijos (BK 182 str. 2 d. (kai žala padaryta valstybei), 183 str. 2 d. (kai žala padaryta valstybei), 184 str. 2 d. (kai žala padaryta valstybei), 189¹ str., 202 str., 216 str., 219 str. 1 ir 2 d, 220 str. 1 ir 2 d., 221 str. 1 ir 2 d. ir 222 str.) ikiteisminiai tyrimai (2018 m. – 603).

Vidutinė ikiteisminio tyrimo dėl nusikalstamų veikų, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir ES finansiniams interesams, trukmė – 14,5 mėnesio, arba 444,2 kalendorinės dienos (2018 m. – 19,1 mėn., arba 584,8 k. d.). Ilgiau nei 24 mėnesius vykdomų šių tyrimų dalis sudaro 21,73 proc. (2018 m. – 21,9 proc.) visų teritorinėse prokuratūrose vykdomų ikiteisminių tyrimų dėl apysunkių ir sunkių ekonominio ir finansinio pobūdžio nusikaltimų.

2019 m. valstybės finansų sistemai nusikalstamomis veikomis padarytos turtinės žalos atlyginimo ir galimo turto konfiskavimo užtikrinimo efektyvumas siekė 33,1 proc.

Valstybės finansams padaryta 22 mln. 448 tūkst. 160 Eur turtinė žala.

Ištirtose bylose paimto turto (daiktų ir pinigų), nuosavybės, į kurią laikinai apribota nuosavybės teisė, ir savanoriškai atlygintos žalos vertė siekia **7 mln. 441 tūkst. 346 Eur.**

Pirmosios instancijos teismuose baigiamieji teismo sprendimai priimti dėl 689 fizinių ir juridinių asmenų, kaltintų padarius nusikalstamas veikas, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir ES finansiniams interesams (2018 m. – 737).

2019 m. teismuose išnagrinėtose bylose, kuriose asmenys buvo kaltinti padarę šios kategorijos nusikalstamas veikas, išteisintų asmenų dalis sudaro 12,92 proc. (2018 m. – 17,8 proc.), o visiškai (t. y. dėl visų asmeniui inkriminuotų kaltinimų) išteisintų – 9,29 proc. (2018 m. – 13,7 proc.).

2019 m. teismui su kaltinamuoju aktu perduota buvusio banko „Snoras“ baudžiamoji byla. Joje kaltinimai dėl didelės vertės buvusio banko „Snoras“ turto pasisavinimo, didelės vertės turto iššvaistymo, nusikalstamo bankroto, nusikalstamu būdu įgyto turto legalizavimo, apgaulingo banko buhalterinės apskaitos tvarkymo, piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi siekiant turtinės ar kitokios asmeninės naudos, dėl dokumentų, susijusių su bankui priklausančių vertybinių popierių apskaitymu užsienio bankuose, klastojimo ir suklastotų dokumentų panaudojimo pareikšti buvusiems banko „Snoras“ vadovams ir akcininkams. Ši baudžiamoji byla ypatinga ne tik dėl kaltinamiesiems inkriminuotų nusikalstamų veikų pobūdžio, bet ir dėl to, jog kaltinamieji bus teisiami jiems nedalyvaujant teismo procese.

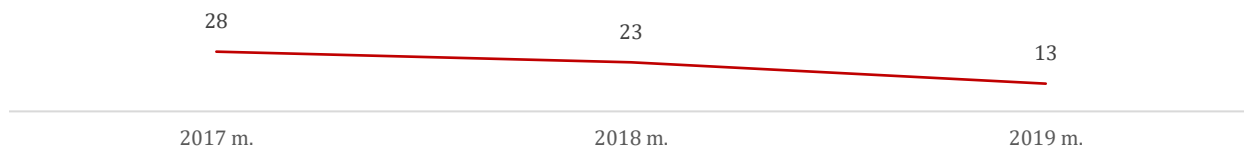
Ikiteisminio tyrimo metu nustatyta, jog nuo 2008 m. rudens iki 2011 m. vasaros buvo atliktos 35 didelės vertės (nuo 5 mln. iki 74 mln. Eur vertės) banko „Snoras“ piniginių lėšų ir vertybinių popierių pervedimo operacijos į asmenines sąskaitas Šveicarijos Konfederacijoje veikiančiuose bankuose. Taip pat manoma, kad nuo 2009 m. iki 2011 m. buvo atlikti 2 didelės vertės galimai neteisėti sandoriai su banko „Snoras“ turtu, dėl kurių iššvaistytas bankui priklausantis turtas ir padarytas 14,5 mln Eur nuostolis. Dėl visų šių veiksmų minėtas bankas patyrė beveik 0,5 mlrd. Eur žalą.

Tiriant kaltinamiesiems inkriminuotas nusikalstamas veikas buvo glaudžiai bendradarbiaujama su Jungtinės Karalystės, Šveicarijos Konfederacijos teisėsaugos institucijų atstovais, taip pat tarptautinėmis susižinojimo organizacijomis – Interpolu, Europolu, Egmonto grupe, kurių pagalba buvo gauti duomenys apie kaltinamuosius.

6.1. NETEISĖTAS PRATURTĖJIMAS (BK 189¹ STR.)

2019 m. užregistruota 19 neteisėto praturtėjimo veikos atvejų (2018 m. – 22), pradėta 13 ikiteisminių tyrimų (2018 m. – 23), ištirtos 3 veikos (2018 m. – 7).

Pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius (BK 189¹ str.)

2019 m. dėl neteisėto praturtėjimo (BK 189¹ str.) baigti 22 ikiteisminiai tyrimai (2018 m. – 39), iš kurių 19 tyrimų nutraukta (2018 m. – 32), 3 bylos su kaltinamuoju aktu perduotos teismui (2018 m. – 7).

Teismams perduotose bylose bendra turto ar pinigų, kuriais kaltinamieji galimai neteisėtai praturtėjo, suma sudaro **794 tūkst. 809 Eur.**

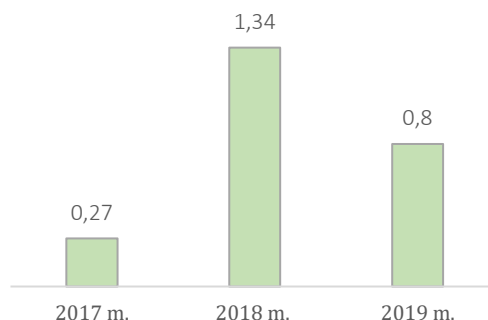
Pagrindinė problema, trukdanti pasiekti geresnių neteisėto praturtėjimo ištyrimo rezultatų, išlieka ta pati – nepaneigiami įtariamųjų pateikti duomenys apie turto kilmę.

Paprastai turto įgijimas grindžiamas giminaičių, dažniausiai artimųjų, turėtomis viso gyvenimo santaupomis arba paskolos sutartimis, kurių tikrumo neįmanoma patikrinti, nes skolintojas miręs, arba neįmanoma nustatyti, ar sutartis tikrai sudaryta nurodytu laiku ir ar nurodyta suma tikrai buvo paskolinta.

Šalys dažniausiai teigia, kad viena skolino, o kita – skolinosi, tad, pradėjus tirti paskolos davėjo galimybes skolinti, išsiplečia tyrimo ribos ir apimtys. Dar pajamos grindžiamos užsienyje gautomis lėšomis. Tiriamieji, kuriems pagal įstatymą neprivaloma deklaruoti savo turto, apklausiami teigia turtą įgiję per visą gyvenimą.

Bendra kaltinamuosiuose aktuose nurodytų pinigų ar turto vertė (BK 189¹ str.) (mln. Eur)

Svarbu pažymėti, kad bet koks notaro nepatvirtintas sandoris civiliniame procese būtų laikomas negaliojančiu, tačiau vertinant duomenis baudžiamajame procese ši aplinkybė nepaneigia paskolos sudarymo fakto.

Priimdami procesinius sprendimus prokurorai turi vadovautis teismų praktikos suformuotais įrodinėjimo standartais – vertinti duomenis apie turto įsigijimo aplinkybes, turto savininko ir jo šeimos narių gyvenimo būdą, darbinės veiklos pobūdį ir stažą, turimus verslus, į apskaitą įtrauktas ir galbūt neįtrauktas pajamas, paimtas paskolas, paveldėtą turtą, išlaidas, ryšius su asmenimis, apie kurių neteisėtą veiklą turima duomenų, atsižvelgti ne tik į turto savininko, bet ir jo šeimos narių pajamas, turtinę padėtį ir galimybę sukaupti turimą turtą per visą darbinę veiklą, taip pat ir *non bis in idem* principą.

Panevėžio apygardos prokuratūros prokurorai vadovavo ikiteisminiam tyrimui, kuris buvo atliekamas pagal požymius nusikalstamų veikų, numatytų BK 199² straipsnio 1 dalyje, 300 straipsnio 1 dalyje ir 189¹ straipsnio 1 dalyje. Pagal BK 189¹ straipsnio 1 dalį tyrimas buvo atliekamas dėl to, kad A.V. asmeninės nuosavybės teise po 2010 m. gruodžio 11 d. turėjo didesnės negu 500 MGL (18 830 Eur) vertės turtą, kuris buvo rastas ir paimtas kratos metu iš jo gyvenamosios vietos, t. y. turėjo namuose 354 370 Eur, žinodamas, kad šie pinigai nėra teisėtos pajamos.

Panevėžio apygardos teismas dėl kaltinimo pagal BK 189¹ straipsnio 1 dalį A. V. išteisino, sprendimą motyvuodamas tuo, kad teisme ištirti įrodymai ir jų visuma leidžia konstatuoti, jog A. V. namų seife laikomi 354 370 Eur buvo įgyti teisėtais būdais, todėl nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. Prokuroras, nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo nuosprendžio dalimi dėl A. V. išteisinimo pagal BK 189¹ straipsnio 1 dalį, padavė apeliacinį skundą. Jame prokuroras nurodė, kad Panevėžio apygardos teismo išvados dėl A. V. išteisinimo padarytos neįvertinus specialistų išvadų, kaip liudytojai apklaustų policijos pareigūnų parodymų, kitos rašytinės bylos medžiagos.

Išnagrinėjusi bylą apeliacine tvarka, teisėjų kolegija, remdamasi byloje surinktų ir įvertintų įrodymų visuma, konstatavo, kad A. V. veiksmuose yra nusikaltimo, numatyto BK 189¹ straipsnio 1 dalyje, sudėties objektyviųjų ir subjektyviųjų požymių. Nors A. V. nurodė, kad kratos metu rasta pinigų suma įgyta teisėtai, Lietuvos apeliacinio teismo nuosprendyje aptartos aplinkybės tokią jo poziciją paneigė.

A.V. pripažinus kaltu padarius nusikaltimą, numatytą BK 189¹ straipsnio 1 dalyje, jam paskirta 280 MGL dydžio bauda ir pagal BK 72 straipsnio 2 dalį valstybės nuosavybės konfiskuotos kratos metu seife rasti pinigai – 354 370 Eur.

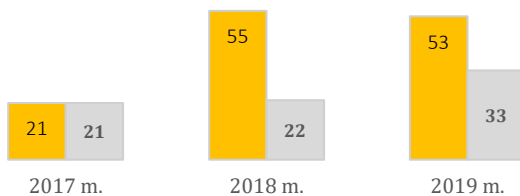
6.2. NUSIKALSTAMU BŪDU GAUTO TURTO LEGALIZAVIMAS (BK 216 STR.)

2019 m. užregistruotos 53 su nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimu susijusios veikos (2018 m. – 55), pradėti 33 ikiteisminiai tyrimai (2018 m. – 22), ištirta 16 tokių veikų (2018 m. – 18).

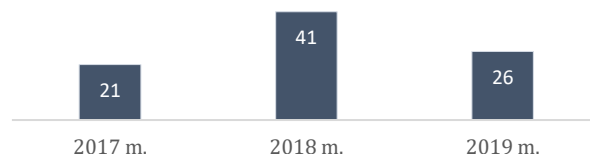

2019 m. baigti 26 ikiteisminiai tyrimai dėl nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimo (2018 m. – 41), iš jų 17 nutraukta (2018 m. – 30), 6 bylos su kaltinamuoju aktu perduotos teismui (2018 m. – 8), 2 tyrimai baigti baudžiamuoju įsakymu (2018 m. – 3), 1 – prokuroro sprendimu perduotas iš Lietuvos Respublikos.

Užregistruotų veikų (BK 216 str.) ir pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

Baigtų ikiteisminių tyrimų skaičius (BK 216 str.)

Kaltinamuosiuose aktuose ir prokuroro pareiškimuose dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu nurodyto turto, kuris, įtariama, legalizuotas nusikalstamu būdu, bendra vertė – 216 mln. 405 tūkst. 225 Eur.

Kaip ir ankstesniais metais, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimo veikos tirtos kartu su kitais turtiniais nusikaltimais. Juos tiriant nustatyta, kad legalizuojamų nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar kito turto kilmė dažniausiai grindžiama su tuo turtu ar pinigais atliktomis finansinėmis operacijomis ir sandoriais, kuriuos sudarant nuslepia nusikalstama pinigų ar turto prigimtis, arba jie naudojami ūkinėje, komercinėje veikloje. Pasitaikė atvejų, kai pinigų ar kito turto legalizavimas buvo tiriamas kaip atskiras nusikaltimas. Tokiais atvejais nusikaltimas, iš kurio gauta pinigų ar kito turto, buvo padarytas užsienio valstybėje, o turtas legalizuotas (arba buvo bandoma legalizuoti) Lietuvoje.

Ikiteisminis tyrimas buvo atliekamas dėl to, kad 8 asmenys, veikdami organizuotoje grupėje, 2006–2007 m. Lietuvos ir Lenkijos įmonėms pardavė didelius kiekius suklastotų prekių. Penkias stambias prekių pardavimo operacijas jie įvykdė nuslėpę nuo perkančių įmonių, kad prekės suklastotos. Į šią nusikalstamą veiklą buvo įtraukti 7 juridiniai asmenys, veikę kaip priedangos įmonės (4 teismo nuosprendžiu buvo likviduotos). Sandoriai tarp priedangos įmonių buvo sudaromi ir siekiant legalizuoti nusikalstamu būdu įgytas lėšas.

Vilniaus apygardos teismas visus 8 organizuotos grupės narius pripažino kaltais ir skyrė laisvės atėmimo bausmes nuo vienerių metų aštuonių mėnesių iki trejų metų aštuonių mėnesių. Lietuvos apeliacinis teismas paliko galioti apkaltinamąjį nuosprendį, atidėdamas laisvės atėmimo bausmių vykdymą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas galutine ir neskundžiama 2019 m. gruodžio 17 d. nutartimi paliko galioti apkaltinamąjį nuosprendį 8 asmenims, nuteistiems už sukčiavimą prekiaujant suklastotomis, žinomais prekių ženklais pažymėtomis prekėmis ir nusikalstamu būdu įgyto turto legalizavimą. Du šios grupės nariai taip pat nuteisti už didelės vertės turto pasisavinimą, vienas asmuo – ir už didelės vertės turto iššvaistymą.

Šioje byloje prokurorams pavyko įrodyti, kad prekiaudami suklastotais gaminiais organizuotos grupės nariai ne tik pažeidė ekonomikos ir verslo tvarką, bet ir padarė sunkius nusikaltimus – sukčiavo ir įgyvendino sudėtingas pinigų plovimo schemas. Ikiteisminio tyrimo metu buvo išsamiai ištirta kelių Vilniaus ir Kauno įmonių, dalyvavusių šiuose nusikaltimuose, veikla. Nustatyti buhalterinės apskaitos tvarkymo pažeidimai, dokumentų klastojimo faktai, pinigų plovimo schemas imituojant nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sandorius, taip pat įžūlus pinigų pasisavinimo ir iššvaistymo faktai.

Teismas patenkino dviejų Lietuvos ir vieno Lenkijos juridinių asmenų civilinius ieškinius. Nuteistieji turės atlyginti įmonių patirtą žalą – 135 tūkst. eurų – ir Lietuvos valstybės patirtas daiktinių įrodymų saugojimo išlaidas – beveik 27 tūkst. Eur.

6.3. NUSIKALSTAMOS VEIKOS, SUSIJUSIOS SU KONTRABANDA (BK 199 STR. 1 D. ir 3 D., 199¹ STR., 199² STR., 200 STR.)

2019 m. sausio 1 d. įsigalioję naujos redakcijos BK 199, 199¹, 199², 200 straipsniai (BK 199, 199¹, 199² ir 200 straipsnių pakeitimo 2018 m. gruodžio 20 d. įstatymas Nr. XIII-1836) išplėtė veikų, už kurias įstatymas numato baudžiamąją atsakomybę, sąrašą. Įstatymo leidėjas kriminalizavo naujas nusikalstamas veikas: kontrabandą, kai gabenamų daiktų vertė viršija 150 MGL, bet neviršija 250 MGL dydžio sumos (BK 199 str. 1 d.), muitinės apgaulę, kai įvežamų daiktų vertė viršija 150 MGL, bet neviršija 250 MGL dydžio sumos (BK 199¹ str. 1 d.), neteisėtą disponavimą akcizais apmokestinamomis prekėmis, kurių vertė viršija 150 MGL, bet neviršija 250 MGL dydžio sumos (BK 199² str. 1 d.), neteisėtą prekių ar produkcijos, kurių vertė viršija 150 MGL, bet neviršija 250 MGL dydžio sumos, neišvežimą iš Lietuvos Respublikos (BK 200 str. 1 d.).

2019 m. užregistruotų su kontrabanda susijusių nusikalstamų veikų skaičius išaugo 67 proc., arba nuo 239 iki 399. Iširtos 297 tokios veikos (2018 m. – 233), arba 74,4 proc. visų užregistruotų šios kategorijos veikų.

Pakeitus baudžiamojo įstatymo normas, pastebimai padidėjo ikiteisminių tyrimų, pradėtų dėl su kontrabanda susijusių nusikalstamų veikų, skaičius (+91 proc.). 2019 m. dėl tokių veikų – kontrabanda (BK 199 str. 1 ir 3 d.), muitinės apgaulės (BK 199¹ str.), neteisėtas disponavimas akcizais apmokestinamomis prekėmis (BK 199² str.), neteisėtas prekių ar produkcijos neišvežimas (BK 200 str.) – pradėti 325 ikiteisminiai tyrimai. Iš jų 89 – dėl BK 199 str. 1 d., 199¹ str.

1 d., 199² str. 1 d. ir 200 str. 1 d. (kai gabenamų, įvežamų, neišvežamų ar disponuojamų daiktų vertė viršija 150 MGL, bet neviršija 250 MGL dydžio sumos), 236 – dėl BK 199 str. 3 d., 199¹ str. 2 d., 199² str. 2 d. ir 200 str. 2 d. (kai gabenamų, įvežamų, neišvežamų ar disponuojamų daiktų vertė viršija 250 MGL dydžio sumą). 2018 m. buvo pradėta 170 ikiteisminių tyrimų dėl BK 199 str. 1 d., 199¹ str. 1 d., 199² str. 1 d., 200 str. 1 d.

Esant BK 72 straipsnyje nurodytiems pagrindams, šios kategorijos bylose taikytas turto konfiskavimas. Teismai kaip nusikaltimo įrankius ar priemones konfiskavo transporto priemones ir kitus vykdant nusikalstamą veiką naudotus daiktus arba išieškojo konfiskuotino turto vertę atitinkančią pinigų sumą. Kartu, atsižvelgiant į tai, kad dažniausiai paplitęs šių nusikaltimų dalykas – cigaretės be Lietuvos Respublikos banderolių – negali būti paleidžiamas į civilinę apyvartą, buvo priimti sprendimai cigaretes konfiskuoti ir sunaikinti.

7. NUSIKALSTAMOS VEIKOS ELEKTRONINIŲ DUOMENŲ IR INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMUI

2019 m. užregistruotos 442 nusikalstamos veikos elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui (BK 196, 197, 198, 198¹, 198² str.), arba 31 proc. mažiau negu 2018 m. (636).

2019 m. iširtos 245 tokios veikos, arba apie 55 proc. užregistruotų šios kategorijos nusikalstamų veikų (2018 m. – 486, arba 76 proc. visų tais metais užregistruotų šios kategorijos nusikalstamų veikų).

Vidutinė tokio ikiteisminio tyrimo trukmė – 313 kalendorinių dienų, arba apie 10 mėnesių (2018 m. – 333 k. d., arba apie 11 mėn.).

Šių nusikalstamų veikų padarymo mechanizmai tampa vis sudėtingesni, todėl daro nemažą įtaką tyrimo rezultatams. Dėl tarptautinio veikų pobūdžio kyla problemų nustatant nusikalstamos veikos padarymo vietą ir jurisdikciją. Tyrimo veiksmingumą mažina ir ilgai trunkantys bei specialių žinių reikalaujantys specialistų (ekspertų) tyrimai, taip pat tai, kad ikiteisminiam tyrimui reikšmingi duomenys gaunami naudojant tarptautinio bendradarbiavimo instrumentus.

Stiprindami nusikalstamų veikų elektroninėje erdvėje baudžiamojo persekiojimo gebėjimus, Generalinės prokuratūros ir apygardų prokuratūrų prokurorai 2019 m. dalyvavo Lietuvoje ir užsienyje vykusiuose mokymuose šiai specializacijai aktualiomis elektroninių įrodymų surinkimo, specifinių tyrimų, susijusių su atskiromis nusikaltimų elektroninėje erdvėje rūšimis, atlikimo ir nusikalstamų veikų kvalifikavimo temomis, taip pat tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui, Europos teisėsaugos kovos su kibernetiniais nusikaltimais tinklo (EJC�), rengiamuose susitikimuose.

Sekdama užsienio šalių patirtimi Generalinė prokuratūra įsteigė nacionalinę šios specializacijos prokurorų tinklą CYBERPRO, kurio pagrindiniai tikslai – užtikrinti bendros ikiteisminio tyrimo ir valstybinio kaltinimo praktikos formavimą ir stiprinti prokurorų, kurių specializacija nusikaltimų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui baudžiamasis persekiojimas, nuoseklų kvalifikacijos kėlimą, žinių apie įrodymų surinkimą šios kategorijos bylose gilinimą ir efektyvų dalijimąsi gerąja patirtimi.

Atsižvelgdama į didėjančią virtualiųjų valiutų apyvartą ir vis dažnesnį poreikį atlikti su jomis susijusius procesinius veiksmus, Generalinė prokuratūra inicijavo tarpinstitucinės darbo grupės procesinių veiksmų su virtualiosiomis valiutomis atlikimo metodinėms rekomendacijoms parengti sudarymą.

2019 m. Panevėžio apylinkės teismo nuosprendžiu 25 metų panevėžietis, kuriam kaltinimai buvo pareikšti pagal 11 BK straipsnių, pripažintas kaltu, padaręs 268 nusikalstamas veikas. Jis nuteistas dėl to, kad, pažeisdamas informacinių sistemų apsaugos priemones, neteisėtai prisijungdavo prie kitiems asmenims priklausančių kompiuterių ir rinko informaciją apie privatų jų gyvenimą: privataus pobūdžio žinutes, asmenines nuotraukas, prisijungimų vardus ir slaptažodžius prie socialinių tinklų paskyrų bei žaidimų platformų, kopijavo ir išorinėse laikmenose saugojo duomenis apie nukentėjusiųjų finansines operacijas, banko sąskaitų likučius, elektroninių mokėjimo priemonių prisijungimo vardus, slaptažodžius ir kitą nukentėjusiems asmenims priklausančią informaciją. Sukūręs kenkėjišką failą su virusu, nuteistasis įdėjo jį į socialinį tinklą ir per šią kenkėjišką programą prisijungdavo prie kitų asmenų kompiuterių ir juos stebėjo, įgijo ir laikė kitų asmenų neviešus duomenis, skirtus prisijungti prie informacinių sistemų – „Facebook“, „Skrill“, „Gmail“, įvairių pokerio žaidimo grupių bei kitų internetinių tinklalapių ir platformų. Be to, nuteistasis internetinėse mokėjimo sistemose, panaudodamas neteisėtai įgytus paslaugos naudotojo tapatybės patvirtinimo priemonių duomenis, pervesdavo pinigų iš nukentėjusiųjų sąskaitų į kitas platformas, taip neteisėtai disponuodamas svetimu turtu. Nuo neteisėtų veiksmų nukentėjo 10 asmenų. Kaltinamajam teismas skyrė 4 metų laisvės atėmimo bausmę, jos vykdymą atidedant 3 metams, ir patenkino byloje pareiktus nukentėjusiųjų civilinius ieškinius dėl turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo.

8. BAUDŽIAMOJO POVEIKIO PRIEMONIŲ, SUSIJUSIŲ SU TURTO SUSIGRAŽINIMU (IŠPLĖSTINIS TURTO KONFISKAVIMAS), EFEKTYVESNIS TAIKYMAS

2019 m. teismai 2 baudžiamosiose bylose dėl nusikalstamų veikų, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir ES finansiniams interesams, patenkino prokurorų prašymus taikyti BK 72³ straipsnyje numatytą baudžiamojo poveikio priemonę – išplėstinį turto konfiskavimą. 2018 m. ši baudžiamojo poveikio priemonė pagal prokuroro prašymą buvo paskirta tik vienoje tokių bylų.

Valstybinį kaltinimą palaikantys prokurorai, nustatę pagrindą, prašė taikyti baudžiamojo poveikio priemones – turto konfiskavimą ar išplėstinį turto konfiskavimą, bet bylas nagrinėjantys teismai ne visada sutikdavo jas skirti. Atsisakymą taikyti šias baudžiamojo poveikio priemones teismai dažniausiai motyvavo tuo, kad ne visais atvejais pakako duomenų aplinkybėms, jog konfiskuotinas turtas buvo

gautas nusikalstamu būdu ar negalėjo būti gautas iš teisėtos veiklos arba kad konfiskuotino turto savininkai žinojo, jog turtas bus naudojamas darant nusikalstamas veikas, pagrįsti.

Kauno apygardos teismas 2019-07-25 nuosprendžiu pripažino A. R. S. kaltu padarius nusikaltimus, numatytus BK 199² straipsnio 1 dalyje, 201 straipsnio 2 dalyje, ir skyrė dvejų metų laisvės atėmimo bausmę. Vadovaudamasis BK 72 straipsniu teismas konfiskavo nuteistajam priklausančius 5 300 Eur, o vadovaudamasis BK 72³ straipsniu patenkino prokuroro prašymą taikyti išplėstinio turto konfiskavimo institutą ir konfiskavo G. S. turtą – 38 319 Eur, kurie buvo paimti iš G. S. (buvusi A. R. S. sutuoktinė, faktinė sugyventinė) per kratą. Teismas pripažino, kad baudžiamosios teisės požiūriu G. S. atitinka A. R. S. šeimos nario sąvoką, todėl pas G. S. rasto turto (pinigų) išplėstinio konfiskavimo klausimą galima spręsti pagal BK 72 straipsnio 4 dalies 3 punktą. Teismas taip pat pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju kratos metu bute rastiems pinigams taikomas išplėstinis turto konfiskavimas nepažeidžia proporcingumo principo, nes siekiama konfiskuoti tik grynuosius pinigus, kurie yra pagrindinė mokėjimo priemonė ir pajamos nelegalioje rinkoje už akcizines prekes.*

*Nuosprendis neįsiteisėjęs, Lietuvos apeliacinio teismo nutartimi atnaujintas įrodymų tyrimas.

Marijampolės apylinkės teismo 2019-12-12 nuosprendžiu R. Ž. ir K. Ž. pripažinti kaltais pagal BK 189¹ straipsnio 1 dalį ir nubausti 200 MGL dydžio baudomis, E. Z. pripažintas kaltu pagal BK 24 straipsnio 6 dalį, 189¹ straipsnio 1 dalį ir nubaustas 300 MGL dydžio bauda. Šioje byloje teismas tenkino prokuroro prašymą taikyti BK 72³ straipsnio 5 dalį ir konfiskuoti 20738,53 Eur. Teismo nuosprendžiu paskirta baudžiamojo poveikio priemonė – išplėstinis turto konfiskavimas – ir iš kaltinamųjų R. Ž. ir K. Ž. konfiskuota po 6912,80 Eur, iš kaltinamojo E. Z. – 6912,93 eurais (iš viso 20738,53 Eur).*

*Nuosprendis neįsiteisėjęs, byla nagrinėjama apeliacinės instancijos teisme.

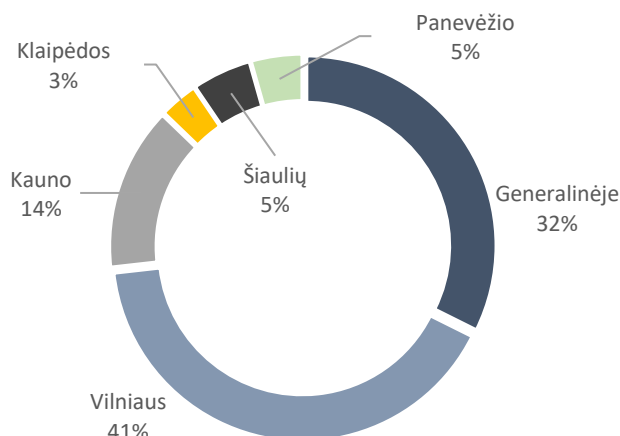
9. TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

2019 m. prokuratūra ypač daug dėmesio skyrė tarptautiniam bendradarbiavimui stiprinti. Ši veiklos sritis apėmė ne tik tarptautinį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, bet ir aktyvų dalyvavimą tarptautinių organizacijų, specializuotų tinklų ir darbo grupių veikloje, dalijimąsi patirtimi ir gerąja praktika su užsienio šalių pareigūnais.

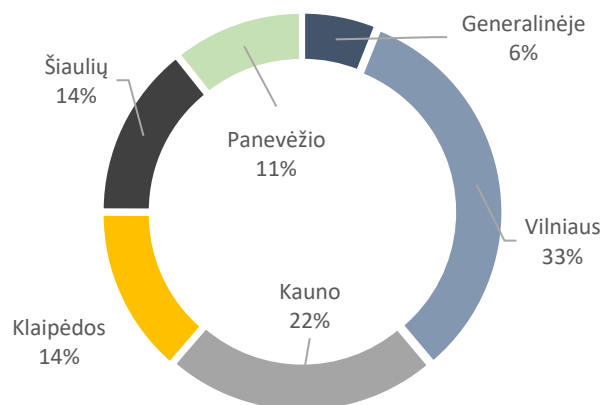
Šiuolaikiniame pasaulyje daugelio nusikalstamų veikų nebūtų įmanoma ištirti be tarptautinės teisinės pagalbos ir teisinio bendradarbiavimo.

2019 m. intensyviausiai taikytas teisinio bendradarbiavimo instrumentas – Europos tyrimo orderis (ETO). Per metus išduotas 561 ETO, gauti vykdyti 1023 ETO, arba 68 proc. daugiau negu 2018 metais.

Gauta ETO prokuratūrose

Išduota ETO prokuratūrose

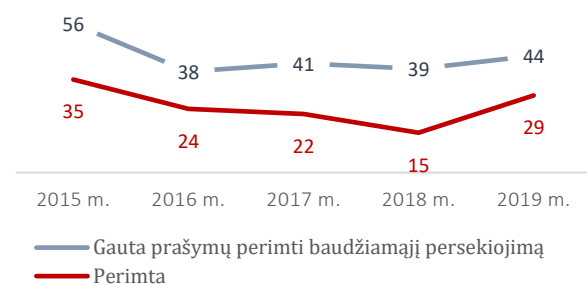
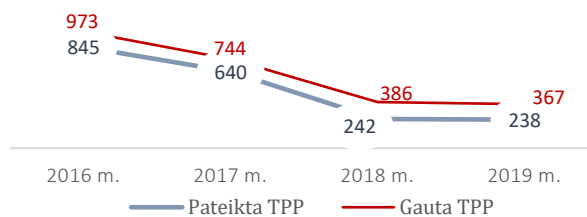

Teisinė pagalba su trečiosiomis valstybėmis vykdyta tradicinių Europos Tarybos konvencijų, dvišalių (trišalių) sutarčių, retais atvejais – Jungtinių Tautų konvencijų ar geros valios principo pagrindais. Tokių teisinės pagalbos prašymų 2019 m. Lietuva gavo 367, o užsienio valstybėms išsiuntė 238.

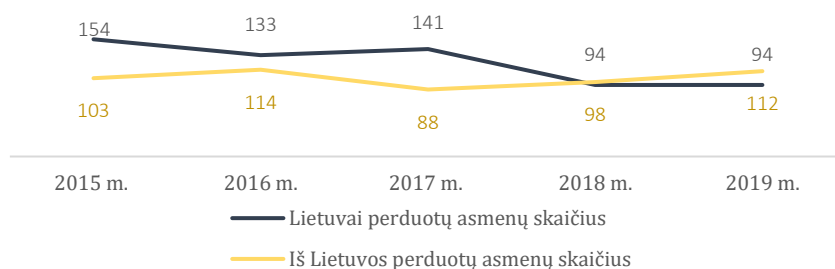
Dėl asmenų ekstradicijos į Lietuvą kreiptasi 16 kartų (2018 m. – 10), Lietuvai išduoti 5 asmenys (2018 m. – 4), gauta 18 ekstradicijos prašymų išduoti asmenis iš Lietuvos (2018 m. – 13), iš jų 1 prašymas patenkintas (2018 m. – 1).

2019 m. užsienio valstybėms perduota 14 baudžiamųjų persekiojimų (2018 m. – 24).

Iš gautų 286 (2018 m. – 284) prašymų išduoti Europos arešto orderį (EAO) patenkinta 240 prašymų (2018 m. – 224), 46 – grąžinti. Dažniausias grąžinimo pagrindas – įvertinus nusikaltimo pavojingumą, mastą, įtariamojo ar kaltinamojo asmenybę ir kitus kriterijus konstatuota, kad EAO išdavimas neatitiktų proceso proporcingumo ir ekonomiškumo principų. Tokiais atvejais iniciatoriams siūloma pasitelkti kitus teisinio bendradarbiavimo instrumentus, užtikrinančius, kad būtų pasiekti baudžiamajam procesui keliami tikslai. 2019 m. atšaukti 44 EAO (2018 m. – 42).

Mažėja pagal EAO Lietuvai perduodamų asmenų skaičius.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Prokuratūra nuolat dalyvauja ekspertų susitikimuose, kituose ES ir kitų institucijų bei tarptautinių organizacijų renginiuose.

2019 m. prokuratūros atstovai dalyvavo 9 tarptautinių specializuotų tinklų, skirtų palengvinti kompetentingų užsienio valstybių teisinių institucijų bendradarbiavimą, veikloje. Tai:

- Europos teisminis tinklas;
- Eurojusto nacionalinių korespondentų terorizmo klausimais tinklas;
- Jungtinių tyrimo grupių tinklas;

- Genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tinklas;
- Turto susigrąžinimo tarnybų bendradarbiavimo tinklas;
- Kovos su korupcija tinklas;
- Baltijos jūros valstybių aplinkos apsaugos prokurorų tinklas (ENPRO);
- Kamdeno turto susigrąžinimo tarpagentūrinis tinklas (CARIN);
- Europos teisminis nusikaltimų elektroninėje erdvėje tinklas.

Taip pat prokuratūra dalyvauja Tarptautinės prokurorų asociacijos, Konsultacinės Europos prokurorų tarybos (CCPE), ES valstybių narių generalinių prokurorų ar lygiaverčių institucijų prie aukščiausiųjų teismų vadovų tinklo (NADAL), Baltijos regiono valstybių generalinių prokurorų susitikimų, Generalinių prokurorų ir prokuratūrų vadovų konsultacinio forumo ir kt. veikloje.

2019 m. vyko ES šalių tarpusavio vertinimo 8-asis etapas, kurio metu buvo vertinama, kaip Lietuva įgyvendina ES politikos priemones, skirtas nusikaltimų aplinkai prevencijai ir kovai su jais. Vertinti atvykusi ekspertų grupė, susitikusi su Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Aplinkos apsaugos departamento, Radiacinės saugos centro, Muitinės departamento, Generalinės prokuratūros, Lietuvos policijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos atstovais, konstatavo, kad Lietuva tinkamai perkėlė ES teisės aktus. Tačiau ekspertai rekomendavo sukurti sistemą, kuri leistų aplinkos apsaugos institucijoms labiau įsitraukti į prokuratūros vykdomą veiklą, bei dar kartą peržiūrėti baudžiamuosius įstatymus dėl nusikaltimų aplinkai, numatyti ekonominę naudą ir finansinius nuostolius kaip pagrindą pradėti tyrimą arba kaip nusikaltimą sunkinančias aplinkybes.

Generalinė prokuratūra tęsė projekto „Skaitmeninis keitimasis elektroniniais įrodymais per elektroninę teisingumo susižinojimo keičiantis duomenimis internetu (angl. *e-Codex*) sistemą“ (EXEC) veiklas. Projekto tikslas – kartu su kitomis ES valstybėmis narėmis prisijungti prie skaitmeninio keitimosi elektroniniais įrodymais sistemos (angl. *e-Evidence*). Ši sistema skirta vykdant Europos tyrimo orderį surinktiems elektroniniams įrodymams perduoti bei užtikrinti operatyvesnę ir efektyvesnę valstybių narių teisinį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose. Projektas įgyvendinamas pagal Europos Komisijos 2014–2020 metų programą (Just-ACC-EJU-AG-2017), skirtą nacionaliniams ir tarpnacionaliniams teisingumo projektams.

2019 m. daug dėmesio buvo skiriama bendradarbiavimo su užsienio valstybėmis, ypač su kuriomis teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose mastas yra labai didelis ir svarbus, stiprinimui. Generalinė prokuratūra surengė su Jungtinės Karalystės Karūnos prokuratūros atstovais ir kitais pareigūnais darbo susitikimą, skirtą teisinio ir praktinio tarptautinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose klausimams, Jungtinei Karalystei pasitraukus iš Europos Sąjungos, aptarti. 2019 m. balandžio mėnesį Generalinėje prokuratūroje lankėsi Jungtinių Amerikos Valstijų Teisingumo departamento ir Federalinių tyrimų biuro atstovai. Darbo susitikimų metu aptarti praktiniai Lietuvos ir JAV teisinio bendradarbiavimo aspektai ir teisinės pagalbos prašymų vykdymas.

2019 m. lapkričio 27 d. JAV Teisingumo departamento Federalinio tyrimų biuro (FTB) teisėsaugos atašė Latvijai, Lietuvai ir Estijai Johnas A. Bivona iškilmingai įteikė Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamento prokurorei Rozitai Požarskienei FTB direktoriaus padėką už ypatingai profesionalų, sklandų ir sėkmingą bendradarbiavimą su JAV teisėsaugos institucijomis. Įteikdamas padėką, J. A. Bivona pabrėžė, kad šis apdovanojimas – tai Federalinio tyrimų biuro vadovų įvertinimas ilgamečio, nuoseklaus ir sėkmingo prokurorės R. Požarskienės bendradarbiavimo vykdant ir teisinės pagalbos prašymus, ir ekstradicijos procedūras.

Generalinio prokuroro pavaduotojas D. Karčinskas, prokurorė R. Požarskienė ir JAV teisėsaugos atašė J. A. Bivona

EUROJUSTAS. ES TEISINIO BENDRADARBIAVIMO BAUDŽIAMOSIOSE BYLOSE INSTITUCIJA

2019 m. Lietuvos nacionalinis narys Eurojuste teikė pagalbą prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams 244 bylose. Tuo tikslu suorganizuota 20 koordinacinių pasitarimų.

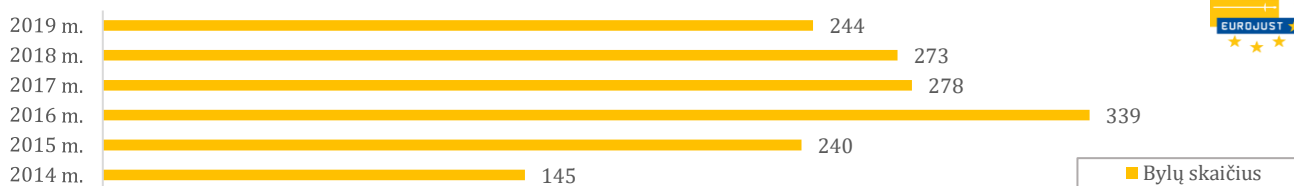
Lietuvos institucijų prašymu 2019 m. Eurojuste pradėtos 44 susižinojimo bylos (2018 m. – 42, 2017 m. – 67, 2016 m. – 90, 2015 m. – 64). Daugiausia į Eurojustą institucijos kreipėsi prašydamos užtikrinti tarpvalstybinių tyrimų koordinavimą, suteikti pagalbą dėl bendradarbiavimo tiriant sukčiavimą, prekybą narkotikais, prekybą žmonėmis, kitus sunkius nusikaltimus. Užsienio valstybių prašymais į Lietuvos atstovybę Eurojuste kreiptasi dėl 80 bylų (2018 m. – 90, 2017 m. – 80, 2016 m. – 72, 2015 m. – 62). Dažniausiai kreiptasi dėl nusikalstamų susivienijimų, organizuotų grupių daromų nusikaltimų, pinigų plovimo, prekybos narkotikais.

Lietuvos atstovybė Eurojuste (iš kairės): Laima Čekelienė, Margarita Šniutytė-Daugėlienė, Aliona Apanas

2019 m. gruodžio 12 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir kuriuo pakeičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2002/187/TVR. Reglamentu sukurta nauja Eurojusto valdymo sistema, reglamentuoti Eurojusto ir Europos prokuratūros santykiai, nustatytas naujas asmens duomenų apsaugos režimas, įtvirtintos naujos Eurojusto išorės santykių taisyklės ir sustiprintas Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų vaidmuo prižiūrint Eurojusto veiklą.

Lietuvos nacionalinio nario Eurojuste teikta pagalba prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams

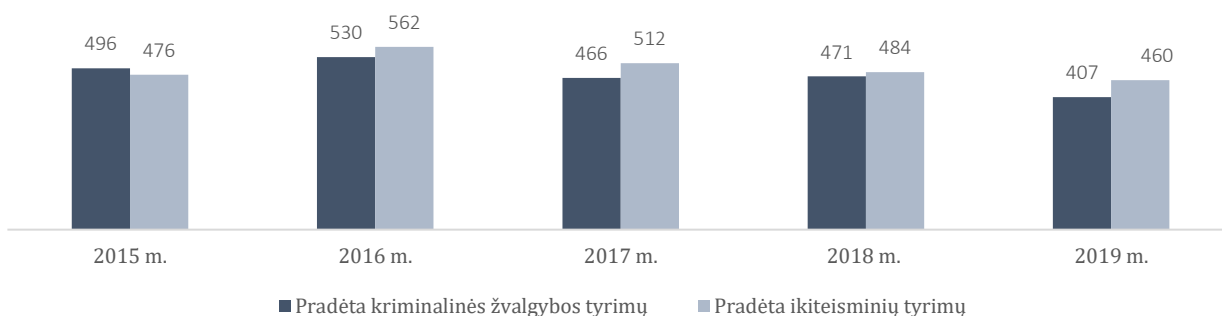
10. KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS VEIKSMŲ TEISĖTUMO KONTROLĖS IR KOORDINAVIMO STIPRINIMAS

Prokurorai koordinuoja kriminalinės žvalgybos subjektų veiklą ir kontroliuoja kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdų taikymo teisėtumą. Tuo tikslu rengiami motyvuoti teikimai, sankcionuojami veiksmai arba atsisakoma juos sankcionuoti, gaunama informacija apie veiksmų atlikimo eigą ir rezultatus.

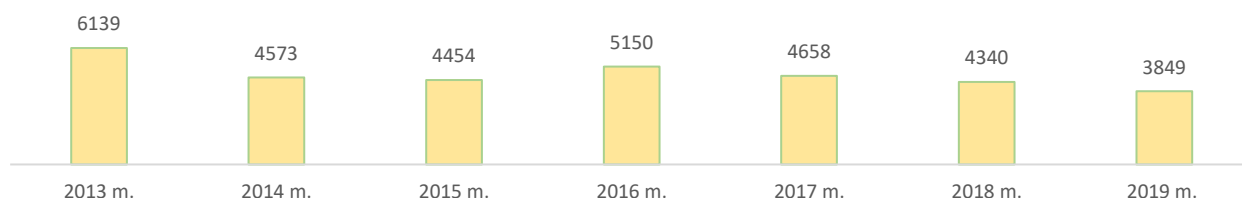
2019 m., atlikus kriminalinės žvalgybos veiksmus, pradėta 460 ikiteisminių tyrimų (5 proc. mažiau negu 2018 m.).

Pradėtų kriminalinės žvalgybos ir ikiteisminių tyrimų santykis

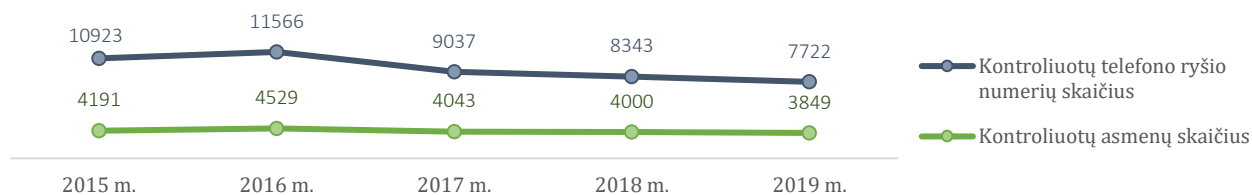
Pradėtų kriminalinės žvalgybos tyrimų ir atlikus kriminalinės žvalgybos veiksmus pradėtų ikiteisminių tyrimų santykio pokytis rodo, kad kriminalinės žvalgybos veikla vykdoma efektyviai.

Asmenų, dėl kurių sankcionuoti kriminalinės žvalgybos veiksmai, skaičius

Nuo 2016 m. stebima nuosekli kontroliuotų asmenų ir telefono ryšio numerių skaičiaus mažėjimo tendencija. 2019 m. kontroliuotų asmenų skaičius 4 proc., o kontroliuotų telefono ryšio numerių – 7 proc. mažesnis nei 2018 m.

Kontroliuotų asmenų ir telefono ryšio numerių santykis

Siekiant užtikrinti kriminalinės žvalgybos veiksmų sankcionavimo teisėtumo kontrolę, generalinio prokuroro 2019 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. I-309 buvo pakeisti Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo 10–15 straipsniuose nustatytų veiksmų koordinavimo ir teisėtumo kontrolės nuostatai (patvirtinti generalinio prokuroro 2012 m. gruodžio 31 d. įsakymu). Nustatyta, kad kriminalinės žvalgybos subjektų prokurorui teikiamuose prašymuose ir prokurorų teikimuose teismui dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų sankcionavimo reikės pateikti daugiau duomenų apie tokių veiksmų pagrįstumą.

11. VIEŠOJO INTERESO GYNIMAS

Viešąjį interesą pirmiausia gina kompetentingos viešojo administravimo institucijos. Prokuroras viešojo intereso gynimo priemones taiko, jei nėra kompetentingos institucijos arba jei ji neatlieka savo kompetencijai priskirtų funkcijų.

Prokurorų darbo ginant viešąjį interesą mastą rodo ne tik teismui teikiamų procesinių dokumentų, bet ir išnagrinėjus asmenų skundus priimamų nutarimų atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones skaičius.

2019 m. gautų pareiškimų dėl viešojo intereso gynimo skaičius didėjo, bet teismams pateiktų procesinių dokumentų skaičius iš esmės nekito.

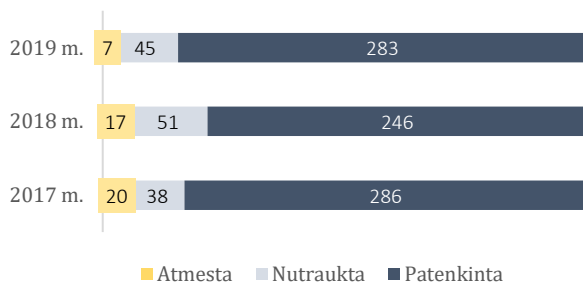
Viešojo intereso gynimo srityje vyrauja bylos dėl vaikų teisių užtikrinimo ir gynimo, taip pat bylos dėl asmens pripažinimo neveiksnio. Ginant valstybės interesus, dominuoja bylos, susijusios su teritorijų planavimu ir neteisėtomis statybomis, valstybinės žemės nuoma, aplinkos apsauga. Nurodyti ginčai yra neturtiniai, todėl prokurorų ieškinų patenkinimo vertė neturi piniginės išraiškos.

Didžiąją dalį ginant nepilnamečių interesus prokurorų pateiktų pareiškimų sudarė prašymai išduoti leidimą vaiko vardu priimti ar atsisakyti priimti palikimą. Pateikta 12 tokio pobūdžio pareiškimų ginant 17 vaikų interesus.

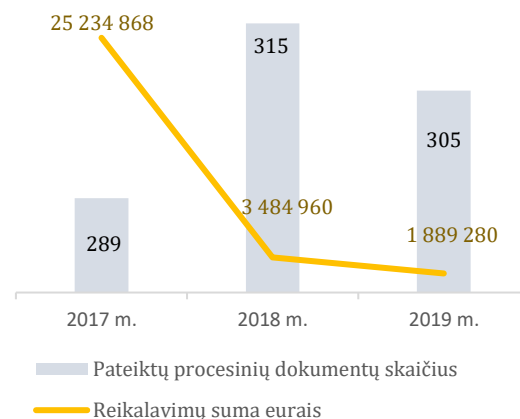
2019 m. teismai išnagrinėjo 9 tais metais prokurorų inicijuotas civilines bylas (reikalavimų suma – 1 161 Eur) ir 4 bylas, inicijuotas 2017–2018 m. (2 – dėl tėvų valdžios ribojimo, 1 – dėl leidimo priimti (atsisakyti priimti) palikimą, 1 – dėl atsisakymo leisti įvaikinti pripažinimo nepagrįstu ir vaiko įrašymo į galimų įvaikinti vaikų apskaitą). Visiems prokurorų ieškiniams ir pareiškimams buvo pritarta pirmojoje instancijoje. Patenkinus atsakovų skundą, vienas prokuroro ieškinys dėl tėvų valdžios ribojimo buvo atmestas apeliacinėje instancijoje. Išnagrinėtose bylose apginti 18 vaikų interesus.

2019 m. teismai išnagrinėjo 335 prokurorų pateiktus ieškinius, pareiškimus, prašymus

Ieškinių, pareiškimų, prašymų nagrinėjimo teismuose rezultatai

Teismui pateikti prokurorų ieškiniai, pareiškimai, prašymai ginant viešąjį interesą

2019 m. teismų patenktų prokurorų reikalavimų ginant viešąjį interesą suma –
2 mln. 302 tūkst. 213 Eur.

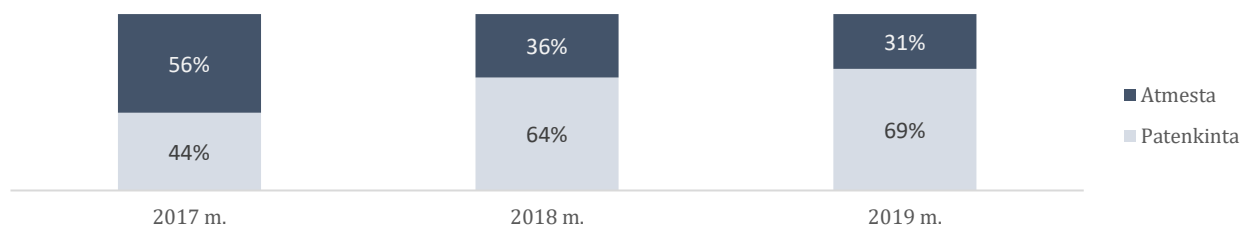

Norint veiksmingai ginti viešąjį interesą, nebūtina visais atvejais kreiptis į teismą. Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 4 dalies 2, 4 ir 5 punktuose numatytos veiksmingos viešojo intereso gynimo priemonės. Dėl jų taikymo 2019 m. priimti 43 nutarimai.

2019 m. priimti 345 nutarimai atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones. Dažniausiai tokie sprendimai priimti konstatavus, kad pareiškėjai siekia apginti privačius interesus.

2019 m. prokurorai pateikė 27 apeliacinius ir atskiruosius skundus, iš kurių 18 teismai patenkino, 8 – atmetė. Pateikti 6 kasaciniai skundai, iš kurių 5 teismai patenkino, 1 – atmetė.

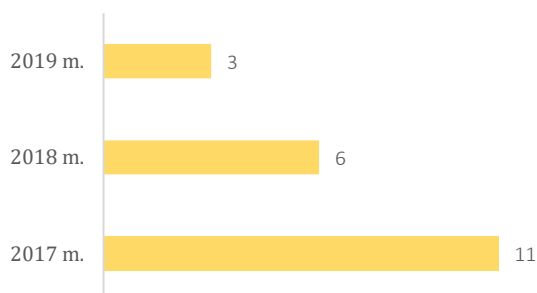
Pagal prokurorų apeliacinius skundus panaikintų / pakeistų teismo sprendimų dalis (proc.)

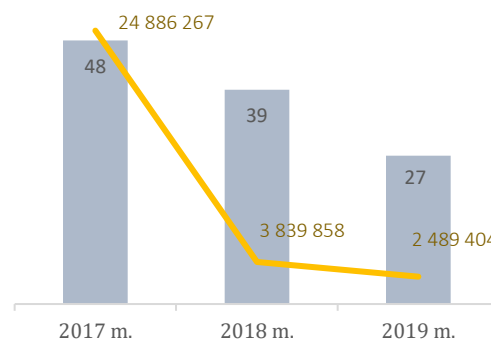
11.1. VALSTYBĖS TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ GYNIMAS

Palyginti su 2018 metais, pateikta mažiau ieškinių ginant valstybės interesus. Tai galima paaiškinti tuo, kad viešąjį interesą aktyviau gina valstybės ar savivaldybių institucijos ir įstaigos, kurių veiklos srityje buvo padarytas teisės aktų pažeidimas.

Ieškinių, pareiškimų, prašymų teritorijų planavimo ir statybų srityje skaičius

Ieškinių, pareiškimų, prašymų ginant turtinius ir kitus valstybės ir savivaldybių interesus skaičius ir reikalavimų suma

2019 m. teismai išnagrinėjo 62 prokurorų procesinius dokumentus, pateiktus ginant valstybės turtinius interesus. Prokurorų reikalavimai visiškai arba iš dalies tenkinti 51 byloje. Teismų įsiteisėjusiais sprendimais patenkintų turtinių reikalavimų suma sudarė 2 864 621 Eur. Teismams patvirtinus taikos sutartis, baigtos 5 bylos; 3 bylose procesai buvo nutraukti. Įsiteisėjo 2 teismų sprendimai, kuriais prokurorų reikalavimai atmesti. Šie sprendimai apskųsti kasacine tvarka.

2019 m. įsiteisėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (LVAT) sprendimas, kuriuo iš dalies patenkintas prokuroro, ginančio viešąjį interesą gamtos apsaugos srityje, pareiškimas. Prokuroras teismo prašė panaikinti aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento (teisių perėmėjas Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos) uždarajai akcinei bendrovei 2013 m. išduotą ir 2013 m. koreguotą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą ir nutraukti uždarnosios akcinės bendrovės vykdomą ūkinę veiklą. Prokuroro vertinimu, įmonė numatė vykdyti tokias atliekų naudojimo veiklas, kurios galėjo būti pradėtos tik atlikus poveikio aplinkai vertinimo procedūras. LVAT pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą ir paliko galioti sprendimo dalį, kuria prokuroro pareiškimas buvo patenkintas iš dalies – uždarajai akcinei bendrovei išduotas koreguotas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas panaikintas.

Lietuvos apeliacinis teismas 2019 m. nutartimi paliko galioti Kauno apygardos teismo sprendimą, kuriuo prokuroro ieškinys atsakovams Prienų rajono savivaldybei, AB „Prienų šilumos tinklai“ ir UAB „Trakų energija“ (buvęs pavadinimas UAB „Prienų energija“) dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu patenkintas visiškai. Prokuroras įrodinėjo, kad, nutraukus atsakovų sudarytą turto nuomos sutartį, AB „Prienų šilumos tinklai“ buvo grąžintas 1 093 579,85 Eur mažesnės likutinės vertės turtas, nei buvo perduotas nuomos sutarties pradžioje, ir, nepaisant to, Prienų rajono savivaldybė įsipareigojo per 36 mėnesius UAB „Prienų energija“ sumokėti 432 586,09 Eur už tariamai neatsipirkusias investicijas. Teismas pripažino negaliojančią atsakovų sudarytos turto nuomos sutarties pasibaigimo sutarties dalį, kuria Prienų rajono savivaldybė įsipareigojo per 36 mėnesius UAB „Prienų energija“ sumokėti 432 586,09 Eur, ir taikė restituciją – priteisė iš UAB „Trakų energija“ Prienų rajono savivaldybei 360 488,38 Eur be PVM sumą, sumokėtą vykdant turto nuomos sutarties pasibaigimo sutarties sąlygas.

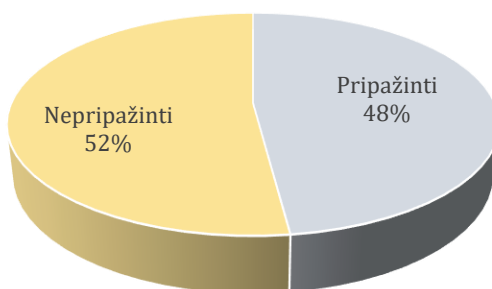
12. PRANEŠĖJŲ APSAUGA

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymas (PAĮ). Lietuvos Respublikos prokuratūra yra kompetentinga institucija, kuri nagrinėja arba perduoda kitoms institucijoms nagrinėti pranešimus apie pažeidimus, koordinuoja pranešėjų apsaugos procesą.

Pranešėjas – asmuo, kuris pateikia informaciją apie pažeidimą įstaigoje, su kuria jį sieja ar siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniai santykiai, ir kurį kompetentinga institucija pripažįsta pranešėju.

Informaciją pagal PAĮ pateikė 68 asmenys, iš jų 7 kreipėsi po kelis kartus. Priimti 75 sprendimai dėl pranešėjo statuso suteikimo. Administraciniam teismui apskūsti 4 sprendimai nepripažinti asmens pranešėju. Teismas 3 skundus atmetė, 1 nagrinėjimas 2019 m. nebuvo baigtas.

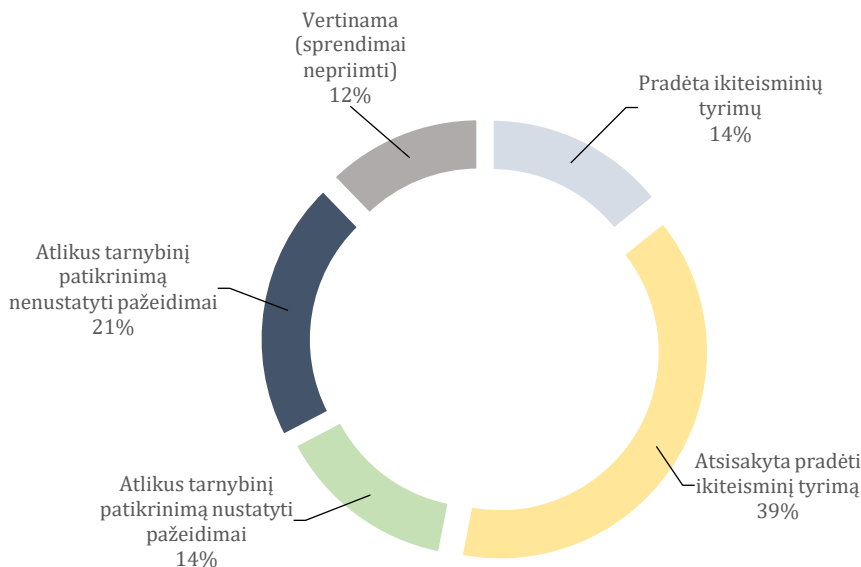
Sprendimai dėl pranešėjo statuso

Pranešėjo statuso nesuteikimo priežastys:

- asmens santykio su įstaiga ar darbovieta nebuvimas;
- nėra viešojo intereso,
- siekiama apginti išimtinai savo asmeninius interesus;
- pateikta informacija jau ištirta iki PAĮ įsigaliojimo;
- anoniminiai pranešimai.

Pranešimuose pateiktos informacijos tyrimo būdai

80 proc. visų sprendimų (55 iš 75) – dėl pažeidimų viešajame sektoriuje. Pranešėjai daugiausia teikė informacijos apie galimą piktnaudžiavimą ir dokumentų klastojimą.

Priimta 19 nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą dėl šių nusikalstamų veikų:

- piktnaudžiavimo (BK 228 str. 1 d.)
- sukčiavimo (BK 182 str. 1 d.)
- kyšininkavimo (BK 225 str. 1 d.)
- dokumentų klastojimo (BK 300 str. 1 d.)
- turto sunaikinimas ar sugadinimo (BK 187 str. 1 d.)
- savavaldžiavimo (BK 294 str. 1 d.)
- šmeižimo (BK 154 str. 1 d.)
- tarnybinių pareigų neatlikimo (BK 229 str.)
- turto pasisavinimo (BK 183 str. 1 d.)
- fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo (BK 140 str. 1 d.)

Pradėti 7 ikiteisminiai tyrimai dėl šių nusikalstamų veikų:

- apgaulingo apskaitos tvarkymo (BK 222 str. 1 d.)
- turto pasisavinimo (BK 183 str.)
- piktnaudžiavimo (BK 228 str.)
- neteisėto poveikio elektroniniams duomenims (BK 196 str. 1 d.)
- fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo (BK 140 str. 1 d.)
- aplinkos apsaugos arba gamtos išteklių naudojimo, arba statinių, kuriuose naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos arba kuriuose yra potencialiai pavojingų įrenginių ar atliekami potencialiai pavojingi darbai, priežiūros ar naudojimo taisyklių pažeidimo (BK 270 str. 2 d.)
- prekybos poveikiu (BK 226 str. 1 ir 2 d.)
- tarnybos pareigų neatlikimo (BK 229 str.)

Sprendimai dėl pranešėjų apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemonių taikymo

Dėl neigiamo poveikio priemonių taikymo

Dėl neigiamo poveikio priemonių taikymo 2019 m. kreipėsi 12 asmenų (11 turinčių pranešėjo statusą ir 1 neturintis).

Iš viso 7 darbdaviai buvo informuoti apie pranešėjo statuso jų darbuotojams suteikimą, kartu išaiškinant įstatyme nustatytą draudimą daryti neigiamą poveikį, įpareigojant nutraukti konkrečių neigiamo poveikio priemonių pranešėjams taikymą ir įspėjant apie įstatymuose nustatytą atsakomybę už PAĮ pažeidimus.

Neigiamas poveikis, dėl kurio buvo pateikti pranešimai:

- reikalavimas išeiti iš darbo savo noru;
- kasmetinių atostogų nesuteikimas;
- darbo užmokesčio sumažinimas,
- neribotos apimties ir trukmės tarnybinių patikrinimų atlikimas;
- neteisėtas atleidimas iš darbo;
- nepagrįstas įgaliojimų siaurinimas;
- kt.

Dėl atlyginimo ir kompensavimo

2019 m. gauti 4 prašymai atlyginti už vertingą informaciją. Atlyginimai pranešėjams nepaskirti.

2019 m. dėl kompensavimo už neigiamą poveikį ar dėl pranešimo patiriamus neigiamus padarinius kreipėsi vienas asmuo, tačiau jis neturėjo pranešėjo statuso, todėl kompensavimo klausimas nebuvo sprendžiamas.

Atlyginimo neskyrimo priežastys:

- suteikta informacija apie pažeidimą nebuvo pripažinta vertinga ar padėjusia užkirsti kelią galimai turtinei žalai atsirasti arba iš esmės ją sumažinti, arba leidusia gauti ar sutaupyti lėšų valstybės ar savivaldybių biudžetui, institucijai arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, arba leidusia užkirsti kelią nusikalstamai veikai, ją nutraukti arba iširti;
- pranešėjai atlyginimą už vertingą informaciją siejo su iki PAĮ įsigaliojimo atsiradusiomis aplinkybėmis, dėl kurių jie nebuvo pripažinti pranešėjais.

Valstybės garantuojama teisinė pagalba

Pranešėjai ar jų šeimos nariai bylose, susijusiose su šių asmenų interesų apsauga pagal PAĮ, turi teisę į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą. Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba pranešėjui suteikiama vadovaujantis kompetentingos institucijos sprendimu pripažinti asmenį pranešėju. Prašymai dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikiami Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai, kuri priima sprendimus dėl jos skyrimo.

Dėl valstybės garantuojamos antrinės teisinės pagalbos nesikreipė nė vienas pranešėjas.

Asmenų ir institucijų konsultavimas

2019 m. prokuratūros atstovai organizavo mokymus, juose skaitė pranešimus ir kaip lektoriai dalyvavo kitų institucijų surengtuose mokymuose, teikė informaciją žiniasklaidos priemonėms,

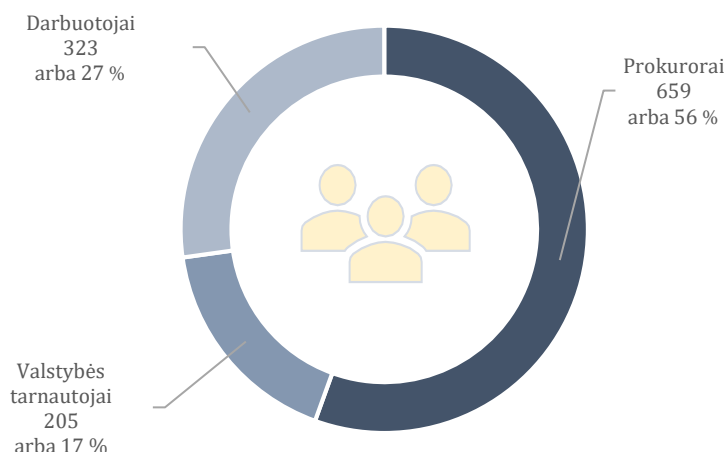
organizavo tarpinstitucinius pasitarimus dėl PAĮ normų taikymo ir tobulinimo, konsultavo valstybės įstaigas, privačias įmones ir asmenis, norinčius teikti pranešimus.

Prokuratūros atstovai dalyvavo Europos vientisumą ir pranešėjų apsaugą užtikrinančių institucijų tinklo (NEIWA) narių susitikime. Paryžiuje vykusiame renginyje aptarta pranešėjų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų taikymo praktika ir problemos, taip pat priimta deklaracija, kurioje rekomenduojama visoms Europos Sąjungos valstybėms narėms sukurti prieinamą, aiškią ir suprantamą pranešėjų apsaugos sistemą. Lietuva, kaip NEIWA narė, įsipareigojo tęsti nacionalinių institucijų veiklą pranešėjų apsaugos srityje ir siekti užtikrinti, kad nacionaliniai įstatymai kurtų arba stiprintų tinkamą pranešėjų apsaugos sistemą.

PROKURATŪROS IŠTEKLIAI

13. PERSONALO VALDYMAS

2019 m. prokuratūros sistemoje dirbo **1187 asmenys**.

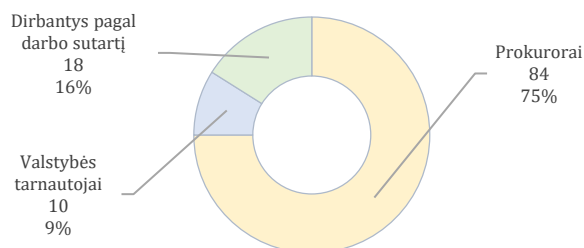
Duomenys apie prokurorus

Metai	Dirbančių prokurorų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Atleista (išbraukta iš sąrašo) prokurorų					Iš viso
		Savo prašymu	Pensija / dėl sveikatos	Dėl mirties	Skyrus tarnybinę nuobaudą – atleidimą	Nesutikęs eiti pasiūlytų pareigų	
2015	709	11	4	1	0	0	16
2016	696	5	11	0	0	2	18
2017	672	7	6	1	4	7	25
2018	666	1	10	1	3	1	16
2019	659	2	9	2	2	0	15

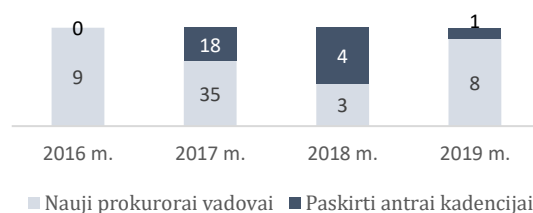
Vadovai pagal pareigynes

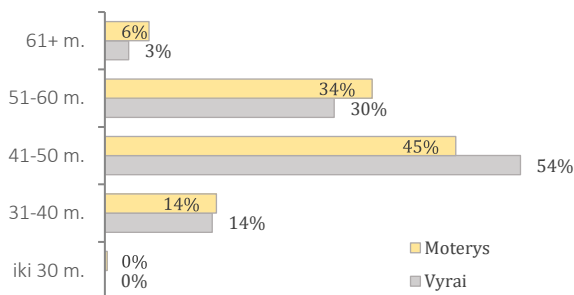
2019 m. pabaigoje prokuratūroje dirbo iš viso **112** vadovų. Vidutiniškai 1 vadovui teko **9,6** pavaldinio.

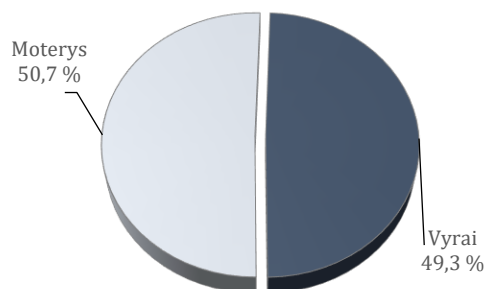
5 metų kadencijai paskirti 9 atranką laimėję vyriausieji prokurorai ir (ar) jų pavaduotojai. Net 8 iš jų prieš tai ėjo ne vadovaujamas pareigas

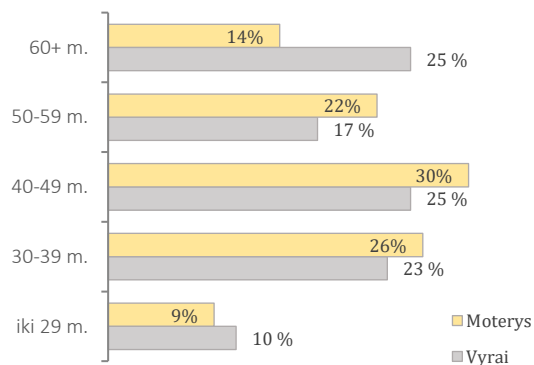
Prokurorų pasiskirstymas pagal amžių ir lytį

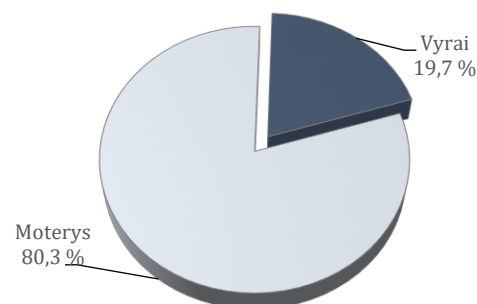
Prokurorų pasiskirstymas pagal lytį

Valstybės tarnautojų ir darbuotojų pasiskirstymas pagal amžių ir lytį

Valstybės tarnautojų ir darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį

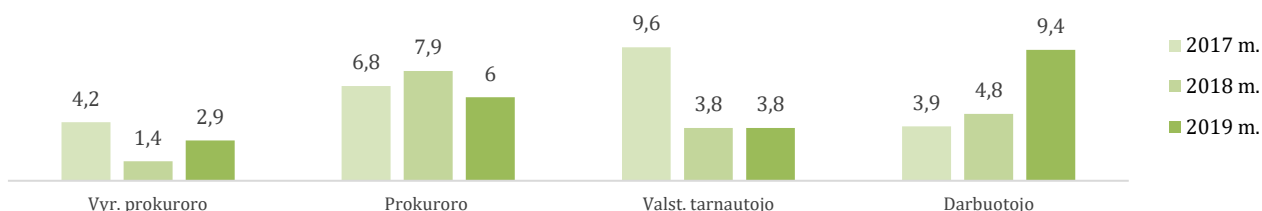

85 proc. valstybės tarnautojų ir 9 proc. darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, eina pareigas, kurioms būtinas teisinis išsilavinimas. Vidutiniškai vienam prokurorui teko po 0,31 teisinį darbą dirbančio darbuotojo, o vienas teisininkas dirbo vidutiniškai su 3,25 prokuroro.

Pretendentų į neužimtas pareigas skaičius rodo, kad darbas prokuratūroje yra patrauklus.

Pretendentų į vieną vietą vidurkis

2019 m. kandidatų į prokurorus egzaminas vyko 3 kartus. Egzaminą laikė 35 pretendentai, išlaikė – 2. Lietuvos Respublikai prisiekė 7 prokurorai.

Naujų prokurorų skaičius

Studentų praktika

2019 m. prokuratūroje praktiką atliko 133 studentai iš įvairių Lietuvos universitetų ir kolegijų (daugiausia iš Mykolo Romerio, Vytauto didžiojo ir Vilniaus universitetų).

Praktikantų pasiskirstymas 2019 m.

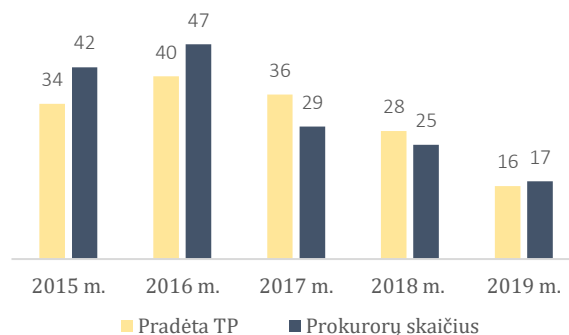

Tarnybiniai patikrinimai

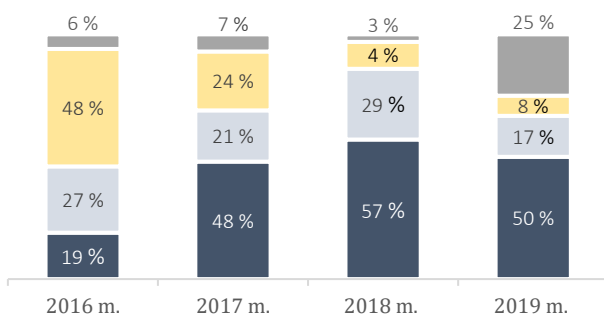
2019 m. pradėta 16 tarnybinių patikrinimų dėl 17 prokurorų veiksmų, baigta 12 tarnybinių patikrinimų dėl 12 prokurorų veiksmų. Vidutinė tarnybinio patikrinimo trukmė – 47 darbo dienos.

Pažeidimų konstatuota 6 prokurorų veikloje, tarnybinės nuobaudos skirtos 6 prokurorams: 3 – pastabos, 1 – perkėlimas į žemesnes pareigas, 2 – atleidimas iš tarnybos.

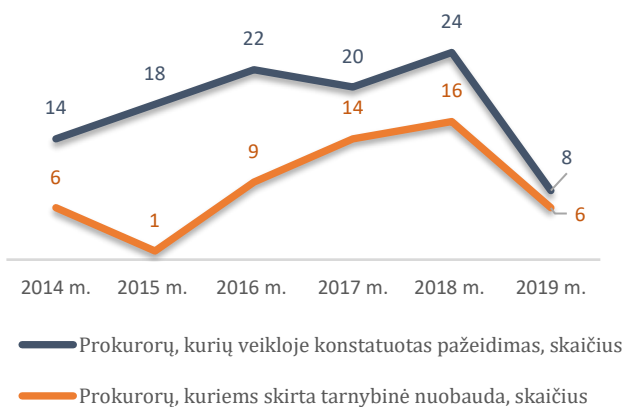
Duomenys apie pradėtus tarnybinius patikrinimus

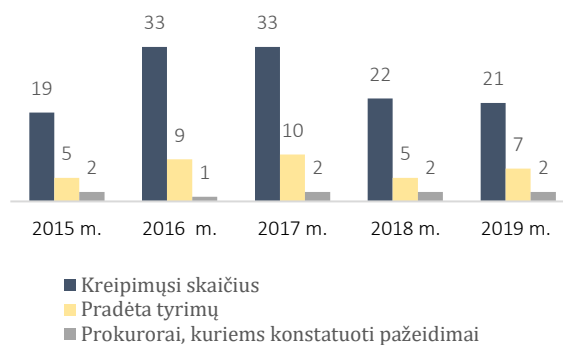
Tarnybinio patikrinimo užbaigimo būdai

- Tarnybinis patikrinimas nutrauktas
- Konstatuota, kad pažeidimas nepadarytas
- Konstatuotas pažeidimas, bet nuobauda netaikyta
- Paskirta tarnybinė nuobauda

Prokurorų etikos kodekso pažeidimų tyrimo statistika

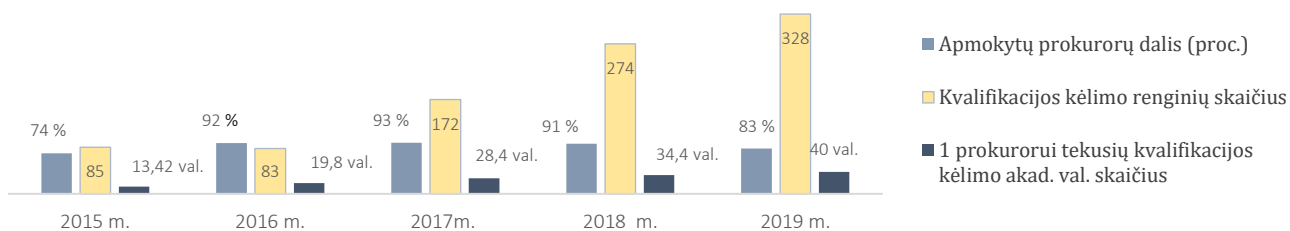

Prokurorų ir prokuratūros personalo mokymas ir kvalifikacijos kėlimas

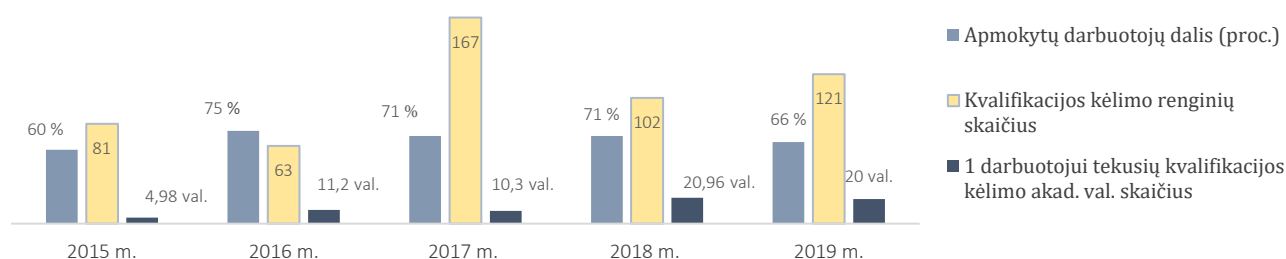
2019 m. mokymo ir kvalifikacijos kėlimo renginiams skirta 119 000 eurų. Prokurorai ir prokuratūros personalas (valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis) dalyvavo daugiau kaip 364 kvalifikacijos kėlimo renginiuose.

Prokurorų kvalifikacijos kėlimas

Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas

Užsienyje kvalifikaciją kėlė 162 prokurorai ir kiti prokuratūros darbuotojai.

EJTN

- EJTN veiklose (mainai, mokymai, stažuotės) 2019 m. dalyvavo 136 asmenys.
- Laimėtos trys paraiškos 2020 m. Lietuvoje, Generalinėje prokuratūroje, organizuoti EJTN tarptautinius mokymus.
- Prokuratūros atstovai tapo trijų darbo grupių nariais.
- Pagal EJTN mainų programą į Generalinę prokuratūrą atvyko 29 kitų šalių prokurorai. Jiems buvo parengti detalūs mokymo planai, suorganizuoti vizitai į kitas teisingumo grandies įstaigas. Į Generalinę prokuratūrą atvyko:
  - pagal AIAKOS 1 savaitės mainų programą – 7 prokurorai;
  - pagal bendrą 2 savaitės mainų programą – 11 prokurorų;
  - pagal specializuotą 1 savaitės mainų programą – 6 prokurorai;
  - pagal vyriausiųjų prokurorų mainų programą – 3 vyriausieji prokurorai.

ERA

- 2019 m. kartu su Europos teisės akademija (ERA) pateikta paraiška dėl EPPO instrumento įgyvendinimo Europoje.

CEPOL

- Toliau vyko glaudus bendradarbiavimas su CEPOL organizacija.
- 13 prokurorų vyko mokytis į CEPOL organizuojamus mokymus.

SURENGTI TARPTAUTINIAI MOKYMAI

- „Karteliniai susitarimai“ (kartu su Konkurencijos taryba)
- „Teisėsaugos pareigūnų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimo, tyrimo ir valstybinio kaltinimo palaikymo kompetencijų tobulinimas“ pagal projektą „Teisėsaugos pareigūnų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimo, tyrimo ir valstybinio kaltinimo palaikymo kompetencijų tobulinimas“ pagal 2018 m. birželio 28 d. sutartį Nr. 10.1.2.-ESFA-V-916-01-0014/9.7-75
- „Genocidas, karo nusikaltimai ir nusikaltimai žmoniškumui – teoriniai ir praktiniai aspektai“
- „Kompiuterinė ekspertizė teismo procese“ (kartu su ERA)
- „Teisinis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, susijusiose su prekyba žmonėmis ir seksualiniu išnaudojimu: praktinis atvejo modeliavimas“ (kartu su EJTN)
- „Teisinis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, susijusiose su prekyba narkotikais: praktinis atvejo modeliavimas“ (kartu su EJTN)

TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS

- Nuolat bendradarbiaujama su universitetais, ikiteisminio tyrimo institucijomis, JAV ambasada, nevyriausybinėmis organizacijomis (vykdomos bendros veiklos, dalijamasi patirtimi).
- 2019 m. bendradarbiaujant su JAV ambasada du Generalinės prokuratūros atstovai dalyvavo trijų savačių trukmės lyderystės programoje Jungtinėse Amerikos Valstijose.

PROKURATŪROS ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI

- „Parama Moldovos Respublikos teisėsaugos institucijų gebėjimų stiprinimui korupcijos nusikaltimų prevencijos ir tyrimo srityje“. ES Dvynių projektas Nr. MD 13 ENPI JH 05 17 (MD/21).
- „Prevencijos ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemos stiprinimas“. ES Dvynių projektas Nr. MD 16 ENI JH 01 18 (MD/33).
- „Atsako į neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas Lietuvoje stiprinimas“. Projektas vykdomas pagal Europos Sąjungos teisių, lygybės ir pilietybės programą (2014–2020) Nr. 808698_SRHCHS_LT/1S-263.
- „Teisėsaugos pareigūnų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimo, tyrimo ir valstybinio kaltinimo palaikymo kompetencijų tobulinimas“. Projektas Nr. 10.1.2.-ESFA-V-916-01-0014/9.7-75. Tikslas – kad 300 prokurorų ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų išklaustų 80 akad. valandų, iš kurių 32 akad. valandas dėstys užsienio ekspertai, kursą. 2019 m. 305 prokurorai ir ikiteisminio tyrimo pareigūnai išklausė 40 akademinių valandų kursą.
- „Kompiuterių kriminalistikos pagrindai ES teisininkams – praktiniai mokymai apie naujų technologijų keliamus iššūkius“ (angl. *Basic computer forensics skills for EU legal Practitioners – practice-oriented training courses to meet the challenges of new technologies*). Kartu su ERA vykdomas projektas Nr. JUST-JTRA-EJTR-AG-2017.

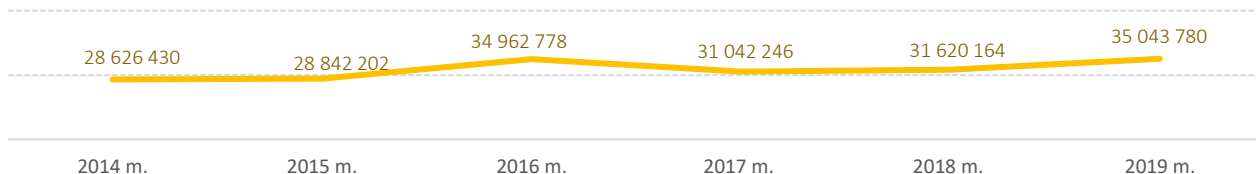
PLANAI

- 2019 m. kartu su ERA pateikta projekto paraiška dėl Europos prokuratūros atsiradimo ir veikimo Europoje. Įgyvendinant projektą bus parengtos mokymų programos, apmokytą nuo 1 iki 5 prokurorų, kurie ves mokymus Lietuvoje, visa medžiaga bus išversta į lietuvių kalbą ir pritaikyta Lietuvai. Numatoma projekto įgyvendinimo pradžia – 2020 m.
- 2019 m. parengta projekto „Teisėsaugos pareigūnų kompetencijų tiriant ekonominius ir finansinius nusikaltimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą Baltijos šalyse tobulinimas“ finansavimo pagal Europos Komisijos „Justice“ programą paraiška. Laukiama kvietimo 2020 m. kovo 28 d. pasirašyti sutartį. Generalinė prokuratūra, kaip projekto vadovė, šį projektą įgyvendins kartu su partnerėmis – Latvijos Respublikos ir Estijos Respublikos generalinėmis prokuratūromis.
- Aktyviai dalyvaujama tarpinstitucinėje komisijoje dėl 2014–2021 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų. Šiuo metu parengti ir pateikti tvirtinti preliminarūs projektai. 2020 m. planuojama pateikti paraiškas dėl šių projektų: „Modernios ir efektyvios prokuratūros kūrimas“ ir „Smurto artimoje aplinkoje srities tobulinimas“.

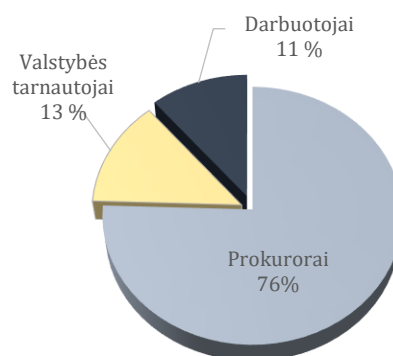

14. PROKURATŪRŲ APRŪPINIMAS

Prokuratūrai skirti asignavimai (eurais)

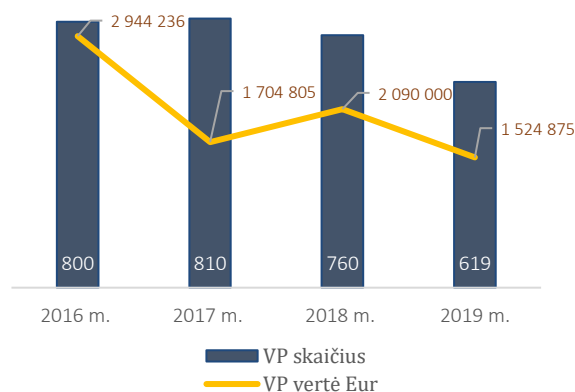
Išlaidų darbo užmokesčiui pasiskirstymas pagal pareigybių grupes

Didžiausi 2019 m. pirkimai (pagal sudarytų sutarčių vertę)

- Programinės įrangos licencijų nuomos sutartis (392 206,23 Eur per 36 mėn.).
- Elektros energijos tiekimo sutartis (239 489,25 Eur per 12 mėn.).
- Apsaugos paslaugų ir apsaugos sistemų priežiūros ir remonto paslaugų sutartys (bendra sutarčių vertė 59 088,30 Eur per 36 mėn.).
- Nešiojamųjų kompiuterių pirkimo-pardavimo sutartis (51 896,48 Eur už 57 vnt.).
- Vertimo paslaugų teikimo sutartis (48 363,70 Eur per 36 mėn.).

Prokuratūroje vykdyti viešieji pirkimai

BAIGIAMOJI DALIS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgiant į nusikalstamumo tendencijas bei raidos prognozes, 2016 m. gruodžio 16 d. Lietuvos Respublikos Seimui pateiktas pasiūlymas nustatyti prioritetines prokuratūros veiklos kryptis 2017–2020 metams.

Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2017 m. kovo 22 d. posėdyje priimtas sprendimas pritarti Lietuvos Respublikos prokuratūros pasiūlytoms prioritetinėms veiklos kryptims 2017–2020 metams.

Lietuvos Respublikos prokuratūrai nustatytos šios 2017–2020 metų prioritetinės veiklos kryptys:

1. Baudžiamojo persekiojimo stiprinimas dėl:
  - a) korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų;
  - b) organizuotų grupių ir nusikalstamų susivienijimų padarytų nusikaltimų;
  - c) tyčinių labai sunkių, sunkių ir apysunkių smurtinių nusikaltimų ir seksualinės prievartos nusikalstamų veikų, nuo kurių nukentėjo vaikai;
  - d) nusikalstamų veikų, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir Europos Sąjungos finansiniams interesams;
  - e) nusikalstamų veikų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui.
2. Tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas.
3. Baudžiamojo poveikio priemonių, susijusių su turto susigrąžinimu (išplėstinis turto konfiskavimas), efektyvesnis taikymas.
4. Kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės ir koordinavimo stiprinimas.
5. Viešojo intereso gynimas valstybės teisių ir teisėtų interesų gynimo srityje.
6. Prokuratūros išteklių efektyvesnis valdymas.

Generalinis prokuroras

Evaldas Pašilis

Greta Bruzgienė, tel. 266 2310, el. p. greta.bruzgiene@prokuraturos.lt
Neringa Budvytienė, tel. 250 0946, el. p. neringa.budvytiene@prokuraturos.lt
Skaistė Kiulkytė-Barkauskienė, tel. 266 2369, el. p. skaiste.kiulkyte.barkauskiene@prokuraturos.lt
Evelina Tamoševičienė, tel. 266 2361, el. p. evelina.tamoseviciene@prokuraturos.lt